

magyar **mk** közoktatás

ROMÁNIAI MAGYAR
OKTATÁSI FIGYELŐ
PEDAGÓGUSOK
HAVILAPJA

6-7

2019
JÚNIUS-JÚLIUS

Mivel mentek, busszal? – jut eszembe saját naiv kérdésem. Már nem együtt, nem ugyanazzal a kirándulóbusszal utaznak, hanem – még ha legtöbben közülük ezután szerzik is meg a valódi jogosítványt – a ballagás, az iskolától való búcsúzás után ki-ki a saját közeljövője járművét vezeti, saját ösvényeit tapossa. Derűsen, kiegyensúlyozottan haladjanak az úton, kerüljék a gödröket, a forgalom kellemetlenségeit, az akadékoskodó rendőrt.

TARTALOM

1. **Búcsú az iskolától, indul az autó** – Kiss Judit írása
2. **láthatár**
Szakiskolába járatná a gyengén teljesítő diákokat a miniszter – Pap Melinda írása
6. **láthatár**
Szörvány megyékben és Bukarestben indul be ősztl a délutáni oktatás – Pap Melinda írása
14. **iskola és kultúra**
Dicsőszentmártonban szépen ápolják az anyanyelvet – Antal Erika írása
- Vetélkedő Háromszéken Laborfalvi Róza színésznő emlékére – Tóth Tünde írása
19. **tanárszemmel**
Gyakorlati készségek fejlesztése technológiai-nevelés-órán és nemcsak – Vida Ana Margareta írása
22. **pályáz(z)atok**
Ady 100 – A Spanyolnátha művészeti folyóirat pályázati felhívása
23. **hivatalos**

3. láthatár

Hosszabb lenne a közoktatás kötelező időtartama – Szatmári Bence írása

10. tanterem

Irodalomtanítás másképpen – írók az iskolában – Antal Erika írása

20. tanterem

A lehetőségek variációjában rejlik a Rubik-kocka szépsége – Bede Laura írása

7. lélekjelenlét

Nem a telefonhoz ragaszkodunk, hanem a folytonos kapcsolattartáshoz – Kerekes Edit írása

16. tanterem

Erőszakkal nem lehet olvasásra nevelni, tegyük élménnyé – Kerekes Edit írása

21. magánterület

Derelye – Varga László Edgár írása

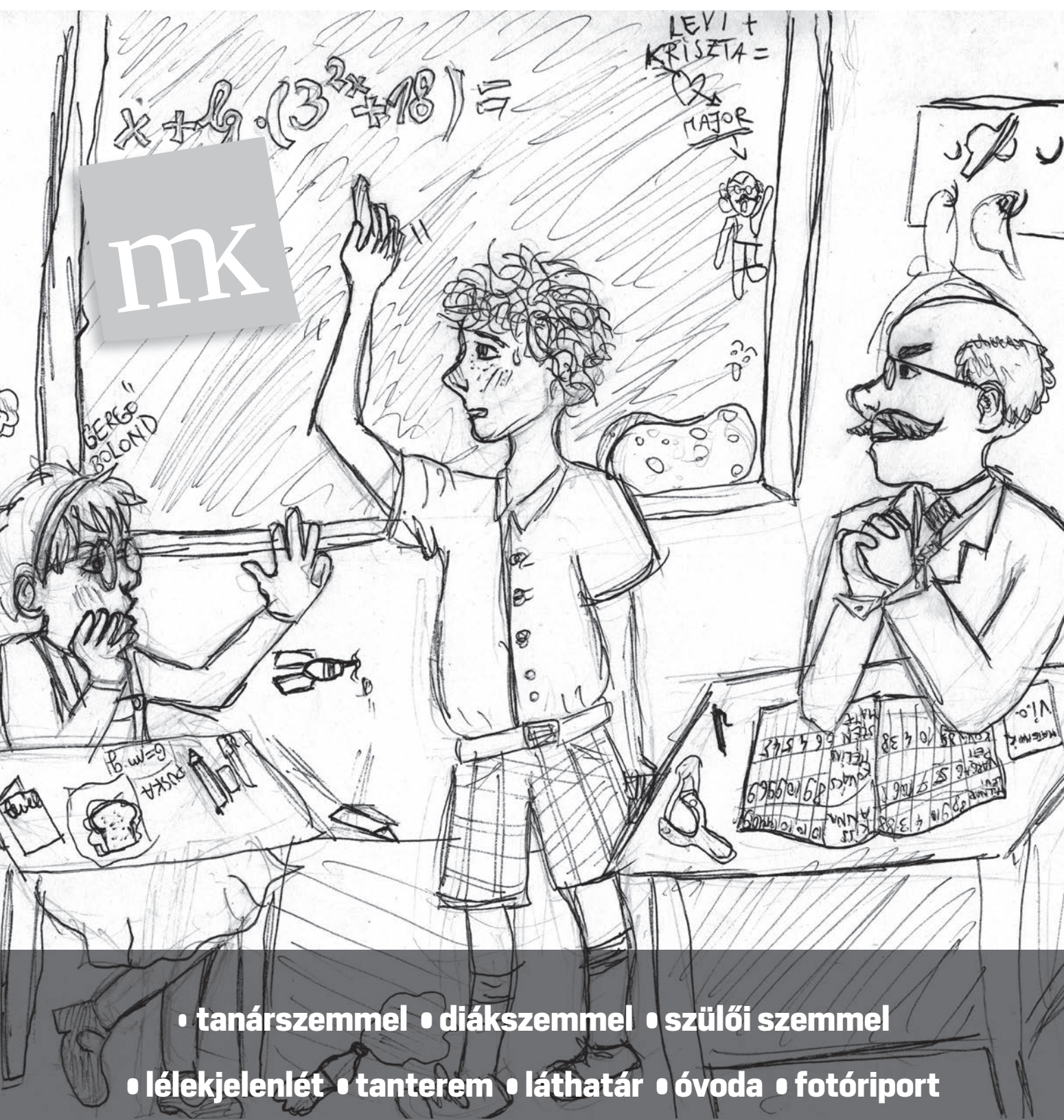
12.

Történelmi pillanat: első önálló ballagás a vásárhelyi katolikus gimnáziumban

FOTÓ: HAÁZ VINCE

ISSN 2045-9725
9 772045 972004

• tanárszemmel • diákszemmel • szülői szemmel
• lélekjelenlét • tanterem • láthatár • óvoda • fotóriport
• hivatalos • vakáció • iskola és kultúra • pályáz(z)atok
• magánterület • térkép

Rendelje meg online
a Magyar Közoktatást!
www.comunitas.ro/mkorendeles

Magyarországi továbbképzési lehetőségek

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatásával a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége 2019 augusztusára magyarországi elismert és/vagy akkreditált továbbképzéseken való részvételre biztosít lehetőséget külföldi magyar pedagógusok számára. A meghirdetett 9 magyarországi továbbképzésre 225 pedagógus jelentkezését várják a határon túli magyar pedagógusszervezetek javaslatai alapján (Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége, Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége, Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, Észak-Bácskai Magyar Pedagógusok Egyesülete, Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete, Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma és Muravidéki Magyar Pedagógusok Egyesülete). A továbbképzésekre azok a Romániában (Erdély, Bánság, Partium), Szlovákiában (Felvidék), Ukrajnában (Kárpátalja), Szerbiában (Vajdaság, Észak-Bácska), Horvátországban (Drávaköz), Szlovéniában (Muravidék) állandó lakóhellyel rendelkező, magukat magyar nemzetiségűnek valló pedagógusok jelentkezhetnek, akik a 2018–2019-es tanévben magyar nyelven folytattak oktató-nevelő munkát a közoktatásban.

A Kárpát-medence bármely régiójából pályázó pedagógus a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége honlapján www.rmpsz.ro tanulmányozhatja a továbbképzések jegyzékét, és iratkozhat be a programokra a Magyarországi továbbképzések 2019 menüpont alatt.

A beiratkozások időszaka 2019. május 14. – június 15.
A helyek arányos régiónkénti elosztásáról a Kárpát-medencei magyar pedagógusszervezetek megegyezéssel állapodnak meg. A romániai beiratkozottak részvételi jogáról az RMPSZ országos elnökségének tagjai döntenek a rendelkezésükre álló helyek függvényében (körzeti, megyei szinten).

A jóváhagyottak névjegyzékét közzé tesszük a www.rmpsz.ro honlapon. A magyarországi továbbképzések

programkoordinátora Pöllnitz Ilona, a Székelyföldi Oktatási és Módszertani Központ vezetője (stokt@rmpsz.ro, +40 728-297095)

Az alábbi 5 napos, 30 órás továbbképzésekre jelentkezhetnek az érdeklődők:

2019. augusztus 4–9.

• *Digitális taneszközök alkalmazásának lehetőségei óvodás és kisiskolás korban* – óvodapedagógusok, általános iskolai tanítók részére / Budapest

• *A pedagógus mint „LÁMPÁS” – A képzelet és a gondolkodás integratív fejlesztésének lehetőségei* – pedagógusok részére / Győr

• *Kalandok és álmok – élménypedagógiai eszközök és módszerek felhasználása a nevelés, oktatás és fejlesztés terén* – pedagógusok részére / Mórahalom

2019. augusztus 11–16.

• *Ön- és társismeret fejlesztésének gyakorlata a köznevelési intézményekben* – pedagógusok részére / Székesfehérvár

• *20 azonnal alkalmazható osztálytermi gyakorlat* – általános iskolai és középiskolai tanárok részére / Pécs

• *„Memóriatechnikák és alkotó tanulási módszerek alkalmazásának lehetőségei”* – pedagógusok részére / Balatonszemes

2019. augusztus 16–21.

• *Tehetségsegítő programok tervezése és szervezése* – pedagógusok részére / Debrecen

2019. augusztus 18–23.

• *Együttműködésben a családokkal a korai iskolaelhagyás csökkentéséért* – általános iskolai és középiskolai tanárok részére / Nyíregyháza

2019. augusztus 25–30.

• *Intézményi innováció, szervezetfejlesztés, változáskezelés, személyiség- és készségfejlesztés* – iskolavezetők részére / Eger

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatasi> webcímen.

www.facebook.com/magyarkozoktatasi

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@comunitas.ro e-mail címen vagy a 0733-91-06-24-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Comunitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Comunitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefon: 0040-733-91-06-24

e-mail: mko@comunitas.ro

Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Comunitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

Búcsú az iskolától, indul az autó

BALLAGÁS ELŐTT PÁR NAPPAL egy reggeli órán azt mondja a gyermek: indulnak kirándulni az osztállyal. Mivel mentek, busszal? – kérdem gépiesen, az előző évek szokásrendjéből kiindulva. – Dehogya, anya! Autóval! Norbi vezet, Jani vezet, Misi vezet, és sorolja a többi fiút. Kicsit meglepett a kijelentés, de hát nincs amit csodálkozni ezen: míg a szüleik szemében és lelkében mindig is gyerekek maradnak, közben valami nagyot megváltozott: csendben, észrevétlenül felnőttek.

És ott állnak gyönyörű fiatal hölgyekként és sudár fiatalembereként az iskolabúcsúztató ünnepségen azok, akik az iskolaévek alatt váltak felnőttekké. Nekünk, szülőknek még hozzá kell szoknunk a gondolathoz, hogy autót vezető, saját jövőjükéről döntő fiatal felnőttekről van szó, hiszen a mi szemünkben ezek a fiatalok ugyanazok a kis gyerekek valahol még mindig, akik könnyeiket elmaszatolva búcsúztak a tancitól, összekoszolták a játszótéren az évfáróra rájuk adott fehér ingecskét, és szinte mindenben ránk, szülőkre, a tanító nénire, később az osztályra, tanáraikra támaszkodtak. Ezekben az években talán ők maguk sem vették észre, vagy nem gondolkodtak el azon: otthonukká vált az iskola, amely mint minden életszerű otthon, mindennapi örömeik, csalódásuk, diadalaik, mámoruk, viszályaik és barátságaik, szerelmeik, sírásaik és megvigasztalódásaik színhelye volt. Ezernyi emlék, ezernyiféle tudás, tapasztalás marad a ballagókban, akad ezek közt, amit tovább építenek majd magukban, akad, amit időlegesen elfelejtenek, de majd valamikor újra eszükbe jut, akad, ami nevetésre ösztönzi őket, olyan is, ami esetleg könnyeket csal elő, akad, ami elgondolkodtató, és persze olyan is, ami lelki kapaszkodót nyújt számukra a későbbiekben.

Viszik magukkal mindazt, amit otthon és az iskolában kaptak: talán most még fel sem mérik, milyen óriási lelki, szellemi útravalót. Ebben a csomagban nyilván sok minden lapul, ebből veszik majd elő azt, aminek hasznát veszi a felnőttek által közhelyesen nagybetűs Életnek nevezett, sokszor elbizonytalanító, sokszor elragadóan gyönyörű, máskor félelmetesnek tűnő labirintusban. Hogy kinek-kinek milyen, számokban vagy betűkben összefoglalható tudást, információmennyiséget adott az iskola, és nyújtottak lelkes, olykor a napi rutinba belefáradó, máskor emberfeletti erővel energiát adó pedagógusai, az is változó természetesen. Magukkal viszik mindenhová, ahová az útjuk vezet.

Mivel mentek, busszal? – jut eszembe saját naiv kérdésem. Már nem együtt, nem ugyanazzal a kirándulóbusszal utaznak, hanem – még ha legtöbbször közülük ezután szerzik is meg a valódi jogosítványt – a ballagás, az iskolától való búcsúzás után ki-kik saját közeli jövője járművét vezet, saját ösvényeit tapossa. Nekünk, felnőtteknek nem marad más, mint hogy jótanáccsal látjuk el őket. Hogy azt kívánjuk: derűsen, kiegyensúlyozottan, óvatosan, „szelíden és okosan” haladjanak az úton, kerüljék a gödröket, a forgalom kellemetlenségeit, az akadékoskodó rendőrt, a kisebb és nagyobb malőröket. És hogy vigyázzanak a maguk és utastársaik épségére.

Kisvárt

Ecaterina Andronescu azt szeretné, ha az 5-ösnél rosszabbul teljesítő nyolcadikosok nem jutnának be elméleti líceumba

Szakiskolába járatná a gyengén teljesítő diákokat a miniszter

Megtizedelné a helyek számát az elméleti líceumokban az oktatási miniszter, hogy tényleg csak az arra érdemesek jár hassanak az elit tanintézetekbe. Az intézkedéstől az érettségi eredmények javulását remélik.

A középiskolai felvételi előtt kevés idővel is újabb bejelentésekkel stresszelte a diákokat az oktatási minisztérium. Ecaterina Andronescu június 4-én, egy a témában tartott konferencián jelentette be, hogy azt szeretné, ha a középiskolai felvételin csak azok a diákok jutnának be elméleti líceumba, akiknek sikerült megírni a képességvizsgán az 5-ös átmenőt. Az ennél gyengébben teljesítőknek szakmát kell tanulniuk, jelentette ki. Az oktatási miniszter már több alkalommal is szóvá tette, hogy siralmas eredményekkel jutnak be diákok elméleti líceumba, így ott képtelenek felzárkózni és tanulmányaik végén az érettségien sem képesek teljesíteni. Szerinte ez a fő oka, hogy ilyen sok diák bukja el a nagykorúsítási vizsgát.

Gyenge felvételi, gyenge érettségi?

Az oktatási tárcavezető a nyolcadikos képességvizsgájára is kitért, amelynek június 7-éig zajlott a beiratkozási szakasza. Elmondta, az idei évfolyamokat automatikusan beírják a megmérettetésre, csupán a korábbi évfolyamokon végzett, de megbukott diákoknak kell külön beiratkozni. Itt adott hangot azon meggyőződésének is, hogy azoknak a diákoknak, akik nem képesek megírni az 5-ös átmenőt, szakiskolába kellene kerülniük. Ezt korábban megpróbálta felülről irányítani a minisztérium azzal, hogy jóval több helyet hagyott jóvá kilencedik osztályban a szakiskolákban, mint az elméleti líceumokban. A minisztériumi ukázt végül szülői és pedagógusi nyomásra sikerült módosítani az elméleti oktatás javára. „Azt hiszem, meg kell tanulnunk úgy végezni a dolgunkat, hogy az ne vezessen feszültséghez az iskolákban. Vannak

olyan helyzetek, amikor 2-es, 3-assal jutottak be elméleti líceumba diákok” – mondta a miniszter. Szerinte tavaly 30 ezerrel több középiskolai hely volt megadva, mint a beiskolázott nyolcadikosok száma, idén ezt úgy módosították, hogy ugyanannyi hely van, mint diák, igaz, elosztva: elméleti líceumban és szakiskolában. A miniszter szerint a helyek elosztása úgy történt, hogy az 5-ös alatt teljesítő nyolcadikosokat eleve szakiskolába sorolják. Mégpedig azért, mert a középiskolát gyenge jeggyel kezdők száma megegyezik a sikertelenül érettségizők számával, így a miniszter szerint ugyanazon diákokról lehet szó. „Az elmúlt évek adatai azt mutatják, hogy azoknak, akik gyenge médiával jutottak be középiskolába, nem sikerült az érettségijük. Mintegy 700 ezer fiatal van, aki nem érettségizett. Amikor érdeklődünk, hogy hol vannak, azt a választ kapjuk, hogy szakképzetlen munkásként dolgoznak valahol a nagyvilágban” – mutatott rá nem túl büszkén a tényekre a miniszter.

Átszerveznék a rendszert

Kijelentette: véget kell vetni ennek a gyakorlatnak, ehhez pedig az első lépés, hogy növelték a szakiskolai helyek számát. „Hogy azok, akiknek 5-ös jegyük van, ne jussanak be elméleti líceumba. Nem erőltetjük, nincs illúzióm azt illetően, hogy az országban lesznek olyan helyek, ahol 5-össel is bejutnak líceumba. De legalább teszünk egy lépést a jó irányba” – összegzett Ecaterina Andronescu. Mint mondta, ha a nyolcadikos gyerekek négy év általános iskola után nem képesek jól teljesíteni az elméleti vizsgán, más területre kell terelni őket és az

elméleti helyett a gyakorlati készségeiket kell fejleszteni, hogy legalább szakmát tanuljanak. Az ideai próba-képességvizsga eredményei egyébként semmi jót nem ígérnek a megmérettetésre vonatkozóan: az összesített adatok alapján a vizsgán részt vevő 7. és 8. osztályos diákok alig 52 százaléka ért el 5-ös fölötti átlagot. Andronescu elkészerítőnek nevezte az eredményeket. A március 11-én kezdődött felmérőt tiltakozás is kísérte, az Országos Diáktanács felszólította a diákokat, hogy a képességvizsga próbáján ne írjanak semmit a lapra, így tiltakozva az ellen, hogy a szaktárca nem a képességeikre, hanem az ismereteikre kíváncsi. Ecaterina Andronescu más módon is változtatna a vizsgák siralmas eredményein: az oktatási rendszer teljes átszervezésével, melyet új tanügyi törvénnyel szeretne elérni. Mint megírtuk, az átszervezés részeként a 9. osztályt a középiskolákból az alsó tagozathoz, az 5-8. osztályhoz csatolná. A 9. osztály után szakmát tanulhatnának a fiatalok – szakiskolában és szakközépiskolában –, míg a líceumba járók a hivatási profil, illetve a humán és reál szak közül választhatnak. És mivel a miniszter szerint nincs idejük kellően felkészülni az érettségire, akár egy plusz középiskolai évet is bevezetnének, amikor ismétléssel és ellenőrzéssel készítik fel a végzősöket a záróvizsgára. Ez négy típusú lenne, külön vizsgát szerveznének a reál, humán, hivatási (tanítóképző, sport- és művészeti) profilú osztályok és a szakiskolai osztályok számára.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

Érvek és ellenérvek a bevezetendő változásokkal kapcsolatban

Hosszabb lenne a közoktatás kötelező időtartama

2030-tól öt évvel, a jelenlegi 11-ről 16 évre emelnék a közoktatásban való részvételt. Az Ecaterina Andronescu oktatási miniszter által felvetett javaslatra Klaus Johannis államelnök is rábólintott, így a jövő generációi nagy valószínűséggel gyermek- és ifjúkoruk jelentős részét a tanintézetek falai között töltik.

A nagycsoport mellett a 11. és a 12. osztályt is kötelezővé teszik a 2020-as tanévtől. Sőt 2023-tól a négyéves gyermekeket is be kell írni az óvodába, majd hét évvel később a kiscsoportban való részvétel is elengedhetetlen lesz a gyermekek számára. Ez azt eredményezi, hogy az Európai Unió országai közül Romániában lesz a leghosszabb a közoktatásban töltött időszak. Például Hollandiában és Németországban ez a ciklus 13 évet fed le, Finnországban pedig mindössze tízet. Az átszervezések szellemében elemiseknek tekinthetők a gyerekek nulladiktól ötödik osztályig, hatodiktól kilencedikig járnak majd a gyerekek általános iskolába, a középiskolai képzés tizediktől tizenkettedikig tart majd.

Mi lesz a szakiskolásokkal?

Az ötlet sokak szerint nem rossz, viszont „nem felel meg napjaink valóságának”. A Mame pentru Mame (Anyák az anyákért) Egyesület elnöke, Ana Măiță szerint évről évre egyre kevesebb az óvoda és a bölcsőde, így nehezen megvalósítható az, hogy minden gyermek egyenlően részesüljön a lehetőségekből. Ennek ellenére megfelelő infrastruktúrával az elképzelés életképes lehet és sokat segíthet a szülőknek és persze a kicsik fejlődésében is. Liviu Pop szociáldemokrata szenátor véleménye az, hogy az infrastruktúrával minden rendben van. „2500 bölcsőde és óvoda épül országos szinten a következő időszakban, így mindenkinek lesz helye” – állítja a volt tanügyminiszter. A politikus

elmondása szerint az intézkedésekre azért volt szükség, mert a vidéken élő gyermekek egyharmada nincs beíratva óvodába, így kortársaikkal szemben hátrányban vannak, hiányosak az ismereteik a nulladik osztály elkezde-

„Mi lesz például a szakiskolákat végzőkkel? Szakmájuk megszerzése után elméletileg még két évet kell iskolába járniuk a líceum befejezéséig, ez alatt az idő alatt teljesen elfelejtik a mesterségüket, így senki nem fogja alkalmazni őket.”

sekor. Sokkal sarkalatosabb véleménye van Ștefan Vlaston tanügyi szakembernek, aki szerint a rendeletet megálmoldók rengeteg fontos tényezőt hagytak figyelmen kívül. „Mi lesz például a szakiskolákat végzőkkel? Szakmájuk megszerzése után elméletileg még két évet kell iskolába járniuk a líceum befejezéséig, ez alatt az idő alatt teljesen elfelejtik a mesterségüket, így senki nem fogja alkalmazni őket” – állítja Vlaston. A szakértő úgy vélekedik, hogy a jelenlegi rendszerben is nagyon nehéz arra sarkallni a fiatalokat, hogy elvégezzék a kötelező tíz osztályt, a tanulók 20%-a így is iskolaelhagyóvá válik. Az új rendelkezések ugyanakkor azt vonhatják maguk után, hogy a diákok közel fele idő előtt elhagyja az iskolapadot. „A jelenlegi munkatörvény megengedi azt, hogy a 16. életévüket betöltők munkát vállaljanak, így a jövőben a munka törvénykönyve összeegyeztethetetlen lesz a kötelező iskolát előíró jogszabályokkal” – fejezte ki további aggályait a rendelettel kapcsolatban Ștefan Vlaston.

Tiltják és bátorítják egyszerre a mobilhasználatot?

A potenciális változásokról a megkérdeztük az érintetteket: beszélgettünk tanárokkal, szülőkkel, illetve egy diákkal is arról, hogy miként érintheti ez a jövő generációit. Megkeresésünkre Puskás Ágnes nagyváradi biológia-tanár, aki édesanya is, elmondta, hogy az egész tervezetből az óvodai oktatás kötelezővé tétele tűnik számára a leghasznosabb lépésnek. Az Ady Endre Elméleti Líceumban tanító pedagógus úgy véli, hogy a gyermekek fejlődésében nagyon fontos korszak az óvodában eltöltött időszak, hiszen ilyenkor szellemileg és érzelmileg is sokat gazdagodnak, valamint hozzászoknak a közösséghez, megtanulnak figyelni és részt venni a tevékenységekben, ami fejleszti a memóriájukat, türelmüket, együttműködési készségüket, szépen lassan hozzászoknak a szabályokhoz. Mindaz, amit a gyermek az óvodában tanul, kihatással lesz az iskolai évekre is. Aki nem jár óvodába, az a többiekhez képest hátránnyal kezdi el az iskolai életet, legalábbis ami a csoportban történő együttműködéshez kapcsolódó készségekhez és a csoportban elvárt viselkedés szabályainak ismeretére vonatkozik” – állítja a biológia szakos tanár. Az elképzelések szerint a három év óvodai oktatás után a gyermekekre összesen hat év elemi vár, amelyből az első évben a diákokkal kizárólag a tanító foglalkozik, a további három év menete viszont még kissé homályos, mivel itt a tanárokat is be akarják vonni a tanítók mellé. Az új elképzelések szerint már az elemi osztályokban meg kell tanítani a gyermekeket a különböző digitális eszközök használatára. Ebben a rendelkezésben Puskás Ágnes némi ellentmondást vél felfedezni, hiszen amíg a tanórák során tiltják a mobilhasználatot, és elveszik a gyermektől a készülékeket, addig a jövőben egyéb okoseszközöket adnak

a kezükbe. „Nem tartom helyesnek az okoseszközök használatát elemiben, mivel a gyermekek, sajnos gyakran már a legkisebbek is, túl sok időt töltenek el különféle képernyők előtt, és ezzel messze nem fejlődik annyit a gondolkodásuk, a kreativitásuk és a fizikumuk, mint akkor, ha minél több, a való világban zajló tevékenységen vennének részt,

Puskás Ágnes

amelyhez szükséges a logika, a fantázia, a problémamegoldó képesség, a rugalmas gondolkodás és a sok mozgás” – vélekedett a biológianár.

A jövőbeni változások azt vetítik elő, hogy az elemi után a gimnáziumi ciklus kezdődik, majd következik a négyéves líceumi oktatás, amely a tervezet szerint szintén kötelező lenne. A 13. év végén a diákok négyféle érettségi közül választhatnának, és ez meghatározná azt, hogy melyik felsőoktatási intézményben tanulhatnak tovább. Ezzel kapcsolatban a nagyvárad tanárnő azt mondta, akadnak diákok, akik tényleg szívesen és érdeklődéssel végzik el a középiskolai éveket, továbbtanulási célokat tűznek ki, és ezeket meg is valósítják.

Nem az átszervezésre kellene összpontosítani elsősorban

„Azok a diákok azonban, akik nem szeretnék ilyen hosszú ideig tanulni, hanem ehelyett szívesebben munkát vállalnának, nem hiszem, hogy túlságosan lelkesen fognak majd az utolsó 2-3 évben iskolába járni, és olyan leckéket

tanulni, amihez nincs kedvük. Ezeket a fiatalokat főleg kötelezni arra, hogy az oktatási rendszerben maradjanak a 13. osztály végéig” – érvelt a pedagógus. A nagyvárad tanárnő véleménye szerint a diákok túlterheltségének szempontjából és az oktatási rendszer hatékonyságának tekintetében nem annyira az oktatási rendszer szerkezetének átszervezése lenne fontos, hanem az, hogy a diákok jól felszerelt iskolákban, kis létszámú osztályokban tanulhassanak és az, hogy a tanterv ne legyen felesleges és nehezen érthető ismeretekkel túlsúlyos. Puskás Ágnes továbbá úgy gondolja, hogy a tanterveket jól át kellene gondolni, kidolgozni úgy, hogy teljes mértékben tartsa szem előtt a gyermekek életkori sajátosságait, és adjon lehetőséget gyakorlati, gondolkodtató és kreatív feladatok végzésére, ismétlésre és az alapvető ismeretek magas szintű elsajátítására. „Szükség van jól átgondolt koncepcióra is, ami mellett hosszú évekig ki kell tartani. Ha ezután is évente változtatnak valamit az oktatási rendszerben, akkor egyszerűen lehetetlen lesz évekre előre megtervezni egy gyermek iskolai előmenetelét, és akkor a jövőben is szembesülni fogunk a különböző képességfelmérőkön azal, hogy sok diák esetében az alapvető ismeretek hiányoznak” – összegzett a pedagógus.

„Mintha büntetni akarnánk a gyerekeket”

Szintén az Ady Endre Elméleti Líceum oktatója Koncz Brigitta angoltanárnő, aki szerint egy életen át tanulunk, de 16 év a közoktatásban egyre inkább úgy cseng, mintha büntetni akarnánk a saját gyerekeinket a nevelés helyett. „Pedig ha a gyerek szeret tanulni, akkor szívesen jár oda, ahol mindig történik valami érdekes, ahol számít a véleménye, és ahol rájön arra, hogy mihez szeretne kezdeni az után a 16 év után” – mondja tapasztalatai alapján a kétgyerekes családanya. Koncz Brigitta úgy érzi, hogy a gond nem az évek számával van, hanem az információ mennyiségével, amit át kell adniuk. „Mindenki tudja, hogy a kevesebb néha több, de közben nézük, ahogy gyermekek fáradtan próbálnak talpon maradni egyik vakációtól a másikig, és a tanulás élvezete sokszor hiú ábránd” – fogalmazott a pedagógus.

A szülők is másféleképpen viszonyulnak a tervekhez: van, aki már ötévesen vinné a gyermeket iskolába, hogy hamarabb kerüljön ki az iskolapadból, és akad, aki az egyetemi anyagot is bevinné az általános iskolába. „Én azt kérdezem: hova sietünk? Szerintem a 16 év is elfogadható, ha valóban a jövő generációk érdekét nézzük. De szóljon ez a több mint másfél évtized a gyerekről és nem a teljesítményvadászatról. Neveljük a gyerekeinket a mozgás szeretetére, a szép megbecsülésére, a kreativitásuk fejlesztésére, hagyjuk őket pihenni (sőt néha unatkozhatnak is) és akkor lesz energiájuk megtanulni azt is, ami kevésbé tűnik fontosnak pillanatnyilag” – hangoztatja Koncz Brigitta.

A tanterveket jól át kellene gondolni, kidolgozni úgy, hogy teljes mértékben tartsa szem előtt a gyermekek életkori sajátosságait, és adjon lehetőséget gyakorlati, gondolkodtató és kreatív feladatok végzésére, ismétlésre és az alapvető ismeretek magas szintű elsajátítására. Szükség van jól átgondolt koncepcióra is, ami mellett hosszú évekig ki kell tartani.

A nagyvárad oktató szerint a tanulás iránti szeretetet nem lehet kötelezővé tenni, a kötelező közoktatásban eltöltött évek pedig nem fognak senkit sem okosabbá, sem jobb emberré tenni. „Ha én tündér lennék, sok mindent megváltoztatnék, és azzal kezdeném, hogy a gyerekek véleményét megbecsülém, mert ők ennek a sok jónak a szenvedő alanyai” – fejtette ki az angoltanárnő.

Túlterheltség és megváltozott ingerküszöb

Demeter Emőke nagyvárad pedagógus véleménye az, hogy az óvodai nevelés pozitívan hat a gyermek személyiség-fejlődésére, a szocializációjára. „Nem

hinném, hogy bárki is túlterheltté válna az óvodától. Az óvodai szakasz fontos lépcső a gyermekek szociális fejlődésében. Ez az a hely, ahol a gyermekek megtanulnak a társaikkal együtt játszani, együttműködni, közösségben létezni” – fogalmazott megkeresésünkre a magyartanár. Demeter Emőke szerint nagyon fontos szem előtt tartani, hogy az úgynevezett alfa generáció egyre inkább a mobil eszközök bűvöletében nő fel. Az óvoda kiváló terep a

voltak, mégis túléltek, sőt azt érezték, hogy érték a tudás. „Minden iskolában eltöltött évről hálás vagyok. Nem hinném, hogy az iskola miatt lennének túlterheltek a gyerekeink, a probléma ennél sokkal komplexebb. A kötelező oktatás kiterjesztése szerintem lehetőség, előny, nem hátrány” – zárta gondolatait a nagyváradi magyartanár.

Demeter Emőke

Koncz Brigitta

kütyüktől való elszakadáshoz, a társas interakcióhoz, a csoportos játékhoz. A túlterheltségről ugyanakkor az a véleménye, hogy nem az iskolában eltöltött idő eredményezi. „Sokkal inkább annak tulajdonítható, hogy megváltozott a gyerekek és a tizenévesek ingerküszöbe, illetve az iskola mellett még rengeteg inger éri őket a virtuális térből – ezeket nehéz egy nap alatt feldolgozni, leginkább ezért érzik magukat fáradtnak, túlterheltnak. Saját tapasztalat: én is jártam óvodába, kijártam a közoktatás tizenkét osztályát, egyetemet végeztem (egyszerre két különböző szakot), majd mesterit – ez összesen huszonegy év. Mégsem éreztem magam túlterheltnak, sőt ma is szívesen járok továbbképzésekre, nyitott vagyok az újra, szeretek tanulni” – hangoztatja Demeter Emőke. Mint mondta, az akkori tananyag zsúfoltabb volt a mostaninál, követelmények is nagyobbak

„Előkotoroni a motivációt a fiók aljáról”

Diákvéleményre is kíváncsiak voltunk a tervezettel kapcsolatban: Kohán Zsófia 11. osztályos tanuló osztotta meg velünk véleményét. A nagyváradi Ady Endre Elméleti Líceum tanulója úgy fogalmazott, hogy ha most kellene pontos választ adnia arra, hogy 16 évnél kötelező oktatás jó vagy rossz, csak azt tudná mondani, hogy a kérdésre térjünk vissza 20 év múlva. De hogy egyetért-e az új tervezettel? Válaszát változtatás nélkül közöljük: „Ezzel biztos nem annak ellenére, hogy én is 12 évet ülök az iskolapadban, majd az egyetem székeit is sokáig tervezem koptatni, valamint a környezetemben is sokan ugyanígy cselekszenek majd. Persze mindezt azért csináljuk, hogy okosabbak, intelligensebbek legyünk, minél többre vigyük, jobban boldoguljunk az életben, és még sok közhely. Ezért képesek vagyunk reggel 6–7-kor felkelni, és előkotorni a motivációnkat

a fiók aljáról, amit mióta a korunk két számjegyűvé vált, egyre nehezebben találunk (nem, nem azért, mert a sok telefonozástól romlik a szemünk, hanem mert az évek során, ahogy kisebb lesz a motivációnk, annál jobban elbújik). És minden felkelés és hosszú keresgélés csak azért, hogy még egy 10-es kerüljön a naplóba, ami tökéletes bizonyíték, hogy okos, intelligens vagyok (vagy mégsem). Az intelligenciám tényleg arányosan nő a tízesekkel,

Kohán Zsófia

vagy az iskolapadban töltött órák számával? Miért lenne intelligensebb az az ember, aki elméleti líceumba jár, és sok mindenről tud, mégis, mint egy buborékban, semmit nem tapasztal meg, és csak egy külső szemlélő? Miért lenne intelligensebb, mint az az ember, aki lehet, hogy csak 10 osztályt végzett el, mégis sokkal több tapasztalata van az életben? Senki nem lesz intelligensebb azért, mert kötelezően 12 évet kell ülnie a padban, főleg, ha nincs motivációja. Amikor nem tanultunk, a némettanárunk gyakran elmondta: semmi baj, csak a 10 osztály kötelező. Persze csak viccelt, és 10 év múlva már lehet, hogy ez érvénytelen vicc lesz, pedig mi gyakran jókat derültünk rajta.”

SZATMÁRI BENCE

benceszatmari@yahoo.com

A magyar kormány által támogatott program célja, hogy vonzóbbá tegyék a magyar iskolát

Szörványmegyékben és Bukarestben indul be ősztől a délutáni oktatás

Beindul a 2019-2020-as tanévtől a régóta várt délutáni oktatási program a szörványban. A magyar kormány által támogatott after school program célja, hogy a vonzóbbá tegye az egyre zsugorodó magyar nyelvű oktatást nem utolsósorban a vegyes házasságban élők számára.

Évek óta várják, és ősztel végre beindul: a 2019-2020-as tanévben nyolc szörványmegyében és Bukarestben biztosítanak ingyenes délutáni oktatást az elemisták számára. Ezt Kelemen Hunor RMDSZ-elnök jelentette be a szövetség Hunyad megyei szervezetének májusi küldöttgyűlésén, melyen egyházi vezetőkkel, pedagógusokkal és civil szervezetek képviselőivel beszélgetett a szörványbeli gondokról.

Az RMDSZ elnöke szerint a rég várt intézkedéstől a magyar nyelvű oktatás megmaradását, erősítését remélik. De az sem mellékes szempont, hogy a magyar oktatást azon szülők számára is vonzóbbá teszik, akik vegyes házasságban élnek. Esetükben ugyanis, ha magyar iskolába jár a gyerek, csupán az egyik – magyar nemzetiségű – szülő tud segíteni neki a tanulásban. Elsősorban nekik jelentene nagy támogatást az iskola utáni foglalkozás.

Húsz településen indul a program

Első körben az after school programot nyolc szörványmegyében – Arad, Beszterce-Naszód, Brassó, Fehér, Hunyad, Máramaros, Szeben és Kolozs –, illetve Bukarestben indítják be. Összesen 20 településen segítenek majd a tanórák után szakképzett pedagógusok az elemistáknak a másnapra feladott lecke megtanulásában, a házi feladat elkészítésében.

A programban kezdetben 1800 magyar elemi osztályos diák és 70 pedagógus vesz részt, de igény esetén következő tanévben újabb településekre is kiterjesztik. Költségvetése 1,1 millió euró, az összeget a magyar kormány biztosítja, a lebonyolító Iskola Alapítvány a következő időszakban ismerteti a további technikai részleteket.

Kelemen Hunor elmondta, az ötletet Medgyesről vették, ahol régóta működik már délutáni oktatási program, és ennek már jól látszanak az előnyei: a magyar és a vegyes házasságban élő szülők szívesebben íratják magyar iskolába gyerekeiket.

A program előnye, hogy ennek keretében a gyerek ebédjét és a pedagógus bérét is állják. A magyar iskolaválasztást szorgalmazó civil szervezet elnöke szerint a program a magyar szülők válláról is levesz egy terhet.

Pozitívnak tartják a kezdeményezést

A magyar oktatásra mindenképp, de az egész szörványközösségre jótékony hatással lehet egy ilyen program bevezetése, értékelt érdeklődésünkre Kerekes Zoltán, a két Beszterce-Naszód megyei településen – Vicében és Magyardecében – is szörványkollégiumot működtető Bástyá Egyesület elnöke. Úgy vélte, a kezdeményezés mindenkinek csak hasznára válhat, és az egész közösség megmaradását segítheti. „A szülőknek mindenképp nagy segítség, hiszen amíg ők le vannak terhelve a munkával, a gyerek megtanulhatja a leckét, nem kell otthon külön foglalkozni vele” – emelte ki a program legkézzelfoghatóbb előnyét az oktatási szakember. Bár a részletekről nem sokat tudni, szerinte a kezdeményezés

mindenképp értékelendő, és csakis jó, pozitív irányba mozdíthatja el a szörványbeli magyar közösségek helyzetét.

Nagybányán szintén várják a délutáni oktatási program beindítását, Várady Enikő, a máramarosi megyeszékhely magyar oktatását támogató Iskoláinkért Gyermekeinkért Egyesület elnöke erről már korábban beszélt lapunknak. Úgy vélte, a program előnye, hogy ennek keretében a gyerek ebédjét és a pedagógus bérét is állják. A magyar iskolaválasztást szorgalmazó civil szervezet elnöke szerint a program a magyar szülők válláról is levesz egy terhet, de elsősorban a vegyes családokat segítheti, ahol csupán az egyik szülő magyar nemzetiségű, így csak ő tud segíteni a gyerekeknek a tanulásban. „Ne féljenek attól, hogy nem fognak tudni segíteni a gyerekeknek, erre való ez az after school program. Ez eddig is volt, csak nem támogatták anyagilag” – mondta az egyesületi elnök. Hozzátette, bár nagy reményeket fűznek a beindításához, a délutáni oktatás hatását csak akkor fogják tudni felmérni, ha meglesznek az első eredmények.

Nagybányán egyébként a magyar oktatást választó kisgyerekek 15-20 százaléka érkezik vegyes családból. Főként őket célozzák meg, de nemcsak, mert olyan eset is van, amikor a magyar szülő mondja azt: jobban érvényesül a gyerek román iskolában. Az ingyenes délutáni oktatás biztosítása révén számukra is vonzóbbá teszik az anyanyelvű oktatást.

PAP MELINDA

papmeli@yahoo.com

„Digitális bennszülöttek” szereplésével mutattak be előadást a kolozsvári színházban

Nem a telefonhoz ragaszkodunk, hanem a folytonos kapcsolattartáshoz

Magány a közösségben, szexualitás, kiközösítés, zaklatás, buli, zene, digitális világ, valahol félúton a gyermekkor és a felnőttiség között – és még mennyi mindenre bukkanhatunk a *Concord Floral*-ban. Kizárólag digitális bennszülöttek, azaz 16–18 évesek játszanak a Kolozsvári Állami Magyar Színház májusban bemutatott stúdió-előadásában. És meghökkentenek, kizökkentenek, hogy hetek múlva is felvillannak a szövegek, képek.

Nem szokatlan, hogy a kolozsvári magyar színház vagy opera társulata gyerekekkel, fiatalokkal dolgozzon, bevonja előadásaiba az adott karakterekre alkalmas, érdeklődő, olykor a profizmusig menően nem is olyan műkedvelő „amatőröket”. Csak most csengett le harmadik évada után a *Légy jó mindhalálig*, néhány évvel korábban pedig a *Valahol Európában* vonzotta színpadra az ifjakat, s máris itt egy merész új előadás: a tucatnyinál több kamasz szereplő egy fiatal kanadai drámaíró, Jordan Tannahill drámáján keresztül vágja arcunkba a digitális lét potenciális kockázatait, veszélyeit, valóságait, a történések kezelésében „félkész” kamaszok amúgy is bonyolult világával, érzelmi viharaival tetézzve.

A *Concord Floral* a Digital Natives nemzetközi színházi projekt része, az Európai Színházi Unió és az Európai Unió Kreatív Európa programjának támogatásával jött létre. Az előadást öt európai színház játssza: a bécsi Volkstheater, a reimsi Comédie, a kölni Schauspiel, a görögországi Szaloniki Nemzeti Színház és a kolozsvári magyar színház. A szereplők válogatására pályázatot írtak ki. Megkérdeztünk néhány fiatalot, miért jelentkeztek, milyen volt igazi színházban dolgozni, szerintük valóban ilyen-e 2019-ben a kamaszok, digitális bennszülöttek élete.

Jenei Deborah az éppen leköszönő *Légy jó mindhalálig* című musicalben is játszott, de harmadik éve az Apáczai-líceum vegyes karának musicaljeiben (*Hair*, *A dzsungel könyve*, a júliusban bemutatásra készülő *Rómeó és Júlia*), január óta pedig a Vároterem Projekt *Románia 100* című előadásában

is láthatjuk. Sokan a 3AD tinédzserzene-kekar énekeseként is ismerhetik. Joggal érezheti, hogy a színház intézménye kezd otthonossá válni számára.

Tényleg ilyenek a kamaszok

– A pályázatot iskolánkban is reklámozták, Facebookon is. Ahogy láttam, hogy a korosztályba én is beleesek, egyértelmű volt, hogy jelentkezem. Úgy éreztem, hogy ez egy más jellegű projekt lesz, mint a korábbi tapasztalataim, ezért mindenképp részt akartam venni benne. Szerencsésnek érzem, hogy a csapatból nagy család lett. A próbák mindig egy kis mozgással,

Amíg kisebb voltam, nagyon sokat lógtam a telefonomon, de ahogy telik az idő, próbálok más elfoglaltságot is keresni magamnak. Azért jó lenne azt is megérteni, hogy „ezek a mai fiatalok”, akikről sokan csak annyit látnak, hogy belebújnak a kütyüikbe, tulajdonképpen a telefonjukon tanulnak, olvasnak.

játékkal kezdődtek. Feró (Sinkó Ferenc rendező – szerk. megj.) olyan egyszerű labdadobálós játékokkal fejlesztette a koncentrációképességünket, hogy az eszembe se jutott volna. Így elég rövid idő alatt egymás nevét is megtanultuk.

Miután egymásra hangolódtunk, kezdtünk a szöveggel dolgozni. Volt arra is példa, hogy egyszerűen a szöveget boncolgattuk, vagy olyan gyakorlatokat végeztünk, amelyek a jelenetes próbák alatt tökéletes alapot adtak mind a szöveghez, mind a kontextushoz vagy a mozgáshoz.

Nagyjából tényleg ilyenek a kamaszok, mint az előadásban láthatjuk, persze vannak kivételek. Az interneten osztjuk meg minden napunkat, gondolatainkat, és hát egyesek nemcsak ezeket. A telefon a kezünkhöz nőtt, sokan nehezen tudnak megenni nélküle. Én is szeretem az Instagramot, Facebookot, Pinterestet meg társait, viszont nem osztok meg mindent magamról ezeken a portálokon. A magánélet az magánélet. Amíg kisebb voltam, nagyon sokat lógtam a telefonomon, de ahogy telik az idő, próbálok más elfoglaltságot is keresni magamnak. Azért jó lenne azt is megérteni, hogy „ezek a mai fiatalok”, akikről sokan csak annyit látnak, hogy belebújnak a kütyüikbe, tulajdonképpen a telefonjukon tanulnak, olvasnak, vagy éppenséggel naptárt vezetnek, jegyzeteket tartanak. Szükségét érzem sokszor egy kis szünetnek. Ilyenkor inkább lefekszem, s alszom egyet, vagy tévét nézek, vagy kimegyek a szabadba akár függőágyazni. Na meg ha társaságban vagyok, akkor is próbálok hanyagolni a telefont, eléggé csúnya dolog, ha valaki a barátaival van, és a telefonját nyomogatja.

Valamennyiüket foglalkoztató téma

Sárosi Áron ötödik osztályos volt, amikor az egyik szereposztásban a *Valahol*

Európában musical címszerepét alakította. Őt is láthattuk a nyílt szereplőválogatással létrehozott *Mozart* musicalben (Apáczai-líceum projektje), és a Vároterem Projekt *Románia 100*-ában.

produkciót vihetünk a színpadra. Érdekesnek találtam az alapötletet, és amúgy is szerettem volna részt venni egy állami színházi projektben, az már csak ráadás volt, hogy a barátaim is jelentkeztek. A próbák szerintem na-

technológiától, esetleg elővenni egy könyvet, sportolni valamit, vagy csak egyszerűen kimenni sétálni.

„Sikerült megismernem a merészebb oldalam”

Albert Eszter 11 éves volt, amikor sikeresen jelentkezett a *Valahol Európában* című musicalbe.

– Tagja voltam a tróger bandának, s noha sok szövegem nem volt (igazából nem is volt), nagyon élveztem a táncoszenés jeleneteket. Mind a színpadi élmény és az előadás megteremtése, mind a társaság megfogott. Meghatározó élmény volt számomra, ekkor szerettem meg színházba járni, és felfedeztem, milyen különleges világot rejt.

Van abban igazság, hogy sok időt töltünk digitális eszközeink társaságában, legfőképpen ugye azért, hogy a közösségi médiát bújhassuk.

A Digital Natives pályázatra azért jelentkeztem, mert úgy éreztem, hogy hiányzik valami ilyesmi a mindennapjaimból. Sokat sürgök-forgok amúgy is, mindig találok valamit, amivel foglalkozhatom, de nagyon vonzott egy ilyesfajta elfoglaltság. Kíváncsi voltam, mi is lehet ez a projekt, eleinte nem tudtam róla sokat, csak azt, hogy a digitalizált világ a témája. Maga a jelentkezés kiírása is megtetszett, egy videót kellett készítenünk magunkról. Ez főleg azért tetszett, mert nem találkoztam korábban ilyen jelentkezési móddal, és láttam benne lehetőséget. Habár a kamerát meg kellett szoknom...

Mindig izgatottan mentem próbára, nagyon élveztem a bemutató előtti hetet, nagyon intenzív volt minden nap a színházban lenni. Jólesett kint hagyni a gondjaimat és gondolataimat, és erre a feladatra koncentrálni. Minden próba előtt bemelegítettünk, úgymond „egymásra hangolódtunk” a csapattal, ami sokat segített abban, hogy jobban figyeljünk egymásra. Megtapasztaltam, milyen, amikor elengedem egy kis időre azt, amivel bejöttem, és képes vagyok egy dologra összpontosítani. Emellett persze az egész egy buli

FOTÓK • BIRÓ ISTVÁN/KOLOZSVÁRI ÁLLAMI MAGYAR SZÍNHÁZ

Érezhető volt a Concord Floral című előadáson, hogy „igazi” színház áll mögötte

– Szerettem a színházat, szeretek ezzel foglalkozni, és amikor szembejött velem a Digital Natives, megragadtam ezt a lehetőséget is. Nagyon jók voltak a próbák, bár a főpróbahetet kivéve általában többen hülyéskedtünk, mint dolgoztunk. Nagyjából valóban ilyen a digitális bennszülöttek, kamaszok világa, az előadás olyan témákat, problémákat és kérdéseket vet fel, amelyek valamennyiünket foglalkoztathatnak. Sajnos rám is érvényes, hogy a kelletténél több időt töltök el a képernyő előtt, de természetesen gyakran járok ki a baráti társaságommal ide-oda, és ilyenkor igyekszem mellőzni a telefonomat.

Szabó Márk is játszott a *Mozart* musicalben, júliusban a *Rómeó és Júlia*ban is láthatjuk majd.

– A musicalekben teljesen más élményt nyújtott a színpad, szerencsémre nagyon befogadó és kedves emberek vettek körül. Azért érezhető volt a Digital Natives projekten, hogy „igazi” színház áll mögötte, magasabb szintű

gyon produktívak és célratorók voltak, nagyon sokat tanultam mind magamról, mind a színészetről, és emellett jókat szórakoztunk. Amit itt mutatunk, elméletileg érvényes a mai kamaszok életére, gyakorlatilag nem igazán, persze vannak kivételek, de a darab nagyon kihangsúlyozza a sztereotípiákat, és ha esetleg valaki csak ezáltal ítélné meg a mi generációnkat, akkor elég hamis képe lenne a mai tinédzserekről. Igaz az a része, hogy manapság a fiatalok tényleg sok időt töltenek el a mindennapjaikból az interneten, de én igazából úgy vélem, hogy nem a rendszer vagy a technológia a hibás, hanem a felhasználó. Akárcsak minden mással, ezt is ki kell tapasztalni, és még kell tanulni helyesen használni úgy, hogy igazán a mi hasznunkra váljon, csak a lényeges információk megkeresésére használjuk, és ne akadunk le a lényegtelen, figyelemelterelő dolgokon. Néha jó letenni a telefont, és eltávolodni egy kis időre a körülöttem lévő rengeteg

is volt. Rengeteget neveltünk próbák alatt, mindvégig jól éreztük magunkat, volt, hogy szünetben csak buliztunk a színpadon. Számomra érdekes volt felismerni, milyen is igazán odafigyelni egymásra, és sikerült megismernem a merészebb oldalam.

Szerintem a darab inkább az emberi kapcsolatokat mutatja meg, a digitális világ eszközként jelenik meg benne. A szereplőket viszont mind korhűeknek találom, szerintem hitelesen tartanak tükröt napjaink tinédzsereinek. A történet valószerű, és külön értéke a darabnak, hogy nem a digitális világ szájbarágós, egyértelmű utalásaival, hanem szimbólumokkal dolgozik.

Eltekintve a sztereotipikus gondolatoktól, szerintem van abban igazság, hogy sok időt töltünk digitális eszközeink társaságában, legfőképpen ugye azért, hogy a közösségi médiát bújhassuk. Én úgy látom, hogy nem magához az eszközhöz ragaszkodunk ennyire, hanem a folytonos kapcsolattartáshoz. Már-már kényszert érzünk arra, hogy lássuk, mi történik a másikkal, de van, hogy csak „kellemes semmittevés” gyanánt töltünk időt ezeken az oldalakon.

Akkor érzem magam igazán „digitális bennszülöttnak”, mikor a szüleim vagy a nagyszüleim segítséget kérnek a számítógépük használatában, nekem pedig annyira magától értetődőnek tűnik, hogy nem is értem, nekik miért nem megy magától.

Nem érzem úgy, hogy rabja lennék ennek a világnak. Megesik, hogy jobb szeretek elvonulni, távol bármilyen digitalizációtól, hogy tudjak egyvalamire figyelni, de alapvetően nem érzem úgy, hogy függnék tőle, vagy nem tudnám a helyén kezelni. Annak ellenére, hogy nagyon sokat tartom a kapcsolatot a barátaimmal digitális platformokon, sokkal jobban értékelem a személyes találkozásokat, ezekre a felületekre csak eszközként szoktam tekinteni. Volt már példa rá, hogy letöröltem egyes alkalmazásokat a telefonomról, amiket önkéntelenül is folyton néztem. Ha felismerjük azt, hogy mi vesz el tényleg sokat az időnkből, megelőzhetjük azt, hogy menekülni kelljen egy idő után előle.

A fiatal szereplőknél arról is érdekeltünk, milyen kiutat látnak egy fiatal

számára, aki zaklatás, bántalmazás áldozata.

– Ritkán találkozom ezzel a jelenséggel a környezetemben. Szerintem a legtöbb, amit egy zaklatónak, bánt

saját magát. A menekülés nem feltétlenül megoldás, viszont ha saját magával tisztában van az ember, akkor egy közösségváltás jót tehet – osztotta meg velünk tapasztalatait Jenei Deborah.

Az egymásra való odafigyelést is reflektorfénybe helyezi a fiatalokról szóló produkció

talmazónak adhatunk, az a figyelem. Persze könnyű mondani, hogy ne figyeljünk rá, és majd magától elmúlik. Az első dolog, amin érdemes elgondolkodni, ha valaki bánt, hogy milyen okkal teszi. Könnyen megeshet, hogy ő is problémákkal küszködik, vagy ő is volt áldozata hasonló helyzeteknek. Segítséget kérni pedig nem gáz, sőt kell és fontos! – véli Albert Eszter.

Az embernek meg kell keresnie önmagát

– Sokáig kiközösítettek az osztálytársaim, nem tudom, ha az, amit én csináltam, másnak is megoldás lehet. Iskolát váltottam, és megtanultam nyíltabb lenni, ezáltal könnyebb volt a barátkozás is. Az embernek meg kell keresnie önmagát, mi több, el kell fogadnia önmagát ahhoz, hogy más is elfogadhassa. Ez volt a legnehezebb lépés. Mindenképp ezzel kellene kezdenie annak a diáknak, akit bullying ér. Aztán találjon magának társaságot, és vállalja fel

Sinkó Ferenc rendező elmondása szerint a *Concord Floral* az első olyan munkája, amikor egy előre megírt darabbal kellett foglalkoznia, és alkalmazkodni hozzá: „Van tizennégy kamasz, akikkel együtt indultunk el ezen az úton. Mindenki egy új tapasztalat, egymásra hangolódás volt az egész munkafolyamat mind az alkotók, mind a fiatalok részéről. Bennem a legnagyobb hajtóerő a gyerekek iránti kíváncsiság volt. Nap mint nap fedezek fel új dolgokat bennük. Nagyon nagy ajándék az, hogy együtt lehettünk. Semmilyen stratégiát nem kellett alkalmazni, hogy megértsük egymást, semmilyen szülői beavatkozás nem kellett részünkről. Úgy érzem, hogy megtaláltunk egy olyan közös hangot, ahol mindenki el tudja mondani a saját nyelvén és saját hangsúlyával a dolgokat.”

KEREKES EDIT

keredit@yahoo.com

Irodalomtanítás másképpen – írók az iskolában

Február és május között tíz szerző látogatott el hat marosvásárhelyi líceumba, ahol a diákoknak rendkívüli irodalomórát tartottak. Az Írók az iskolában elnevezésű projekt a Podium Egyesület kezdeményezésére jött létre, a Nemzeti Kulturális Alap társfinanszírozásával, a Maros Megyei Tanfelügyelőség, a Vatra és a Látó irodalmi lapok együttműködésével. Az írók, akik elfogadták a meghívást: Tudor Ganea, Láng Orsolya Elise Wilk, Gabriela Feceoru, Kali Ágnes, Vida Gábor, Alex Văsieș, Marin Mălaicu-Hondrari, Demény Péter és László Noémi.

A nem mindennapi órákról Pódium Egyesület Biztos.ro weboldalán rendszeresen beszámoltak a szervezők, akik elő-

Azt tapasztaltam, hogy a diákok mind a költészet, mind a széppróza iránt fogékonyak, és arra is van esély, hogy a klasszikus irodalommal is kialakítsanak egy egészséges kapcsolatot, amely túlmutat az iskolai tananyagon.

zőleg beharangozták azt is, hogy melyik szerző mikor melyik középiskolában fog a diákokkal találkozni. Az oldalon az éppen sorra kerülő szerzőről is lehet olvasni, hol járt iskolába, mióta ír, mivel foglalkozik jelenleg. A találkozókat követően pedig elolvashatták az érdeklődők, hogyan sikerült a találkozó, milyen tapasztalattal távozott onnan a meghívott, és milyen véleményrel voltak a diákok a rendkívüli irodalomóráról, a kortárs szerzőről.

„Nem romlik el a vers?”

Vida Gábor író, a Látó szépirodalmi folyóirat szerkesztője, a Gheorghe

Șincai Műszaki Líceum meghívottjaként arról beszélt, hogy magyar–francia szakot végzett, de nem folytatott pedagógiai tevékenységet, ezért is kihívást jelentett számára a diákokkal való találkozás. Ahogy a beszámolóból kiderült, úgy érezte, hogy hallgatósága számára „az irodalom nem volt többé távoli és érthetetlen, hanem emberibbnek tűnt”. László Noémi költő a Mihai Eminescu Pedagógiai Líceum három osztályával találkozott május 16-án. Az esemény megszervezéséhez Farkas Judit tanárnő is hozzájárult – olvasható a projekt egyik szervezője, Szász Gyopár beszámolójában a weboldalon. A fogadtatás változatos volt, a meghívott költő érdekesnek tartotta, hogy más-másképpen fogadták a három osztályközösségben. „A két tizenkettedik és egy kilencedik osztály közül ketőben nyitottabbak voltak a diákok és könnyebb volt velük kialakítani egy párbeszédet, az elsőként meglátogatott tizenkettedikben azonban kissé hallgatóbbak voltak, amit a korai időpontnak is tulajdonított” – idézi a szervező, aki arról is beszámolt, hogy a diákokat mi érdekelte a leginkább. Például ilyeneket kérdeztek a költőtől:

„Mikor írtad az első verset? Mikor szoktál írni? Miről írsz? Változtatsz a szövegben, vagy úgy hagyod? Nem romlik el a vers, ha utólag hozzányúlsz? Ki a példaképed? Hány verset írtál eddig? Mást is írsz, vagy csak verset? A versírásban léteznek szabályok? Mit szólnak a szüleid, amikor kiderült, hogy költő akarsz lenni?”

László Noémi így értékelte az eseményt: „Ezt kaptam tőlük, és a rettentően lehetőséget, hogy minden alkalommal valami egyebet válaszoljak, bár bevallom, eléggé igyekeztem nagyjából következetesnek maradni. Mert fura szerzet az író, könnyen elragadja a pillanatot, hiába van szó óráról, tényekről, valóságról. Hiszen ki vagyok én, mik a tények, mi a valóság? Ilyen dolgokon

tűnődhettem tegnap, úgyhogy köszönöm az élményt mindenkinek, aki ezen a remek projekten ügködik!”

Milyen egy mai hús-vér költő?

Egy kortárs szerzővel találkozni nem mindennapi élmény a diákok számára, akik kíváncsian fogadták, hogy milyen egy mai, hús-vér költő, akivel el lehet beszélgetni, kérdezgetni lehet, versről, versírásról lehet faggatni. Kiderül, hogy lehet, hogy csodabogar, de ugyanúgy éli a hétköznapjait, családjában, gyereket nevel, számlát fizet.

Hetedik meghívottként Alex Văsieș a Bolyai Farkas Elméleti Líceum három

Mikor írtad az első verset? Mikor szoktál írni? Miről írsz? Változtatsz a szövegben, vagy úgy hagyod? Nem romlik el a vers, ha utólag hozzányúlsz? Ki a példaképed? Hány verset írtál eddig?

osztályával találkozott a román nyelv és irodalom órákon, ahol Bogdan Rațiu tanár mutatta be a tanítványainak. A fiatal román szerző úgy értékelte a találkozót, hogy annyi energiát kapott, amely vidámmá tette az egész napját, még hazafelé az autóban is dúdolván ült. „Az első óra előtt, a 9. osztálynál – rég nem láttam ilyen kíváncsi és életvidám tekintetet – azon gondolkodtam, hogyan lehetnék érdekes, hogyan nyerhetném meg a bizalmukat. De ahogy beléptem a terembe, világossá vált: csak őszinte kell legyél, és bízz bennük. Onnan kezdve, függetlenül attól, hogy 9., 10. vagy 12. osztályról volt szó, úgy éreztem magam, mintha líceumbeli volt osztálytársaimmal találkoztam volna, akik furcsa módon érdeklődni kezdtek az irodalom iránt,

és a legváratlanabb kérdéseket tették fel” – mondta a beszercei születésű, jelenleg Kolozsváron doktoranduszhallgató költő a projekt kezdeményezőinek a három találkozót követően.

Irodalmi és zenei hatások

Ugyancsak a Bolyaiban öt osztály diákjainak tartott rendhagyó irodalomórát Kali Ágnes költő és dramaturg. A találkozót Szakács Mátyási Tímea, Fekete Erzsébet Noémi, Murvai Éva Imola, Sikó Olga Anna és Soós Katalin tanárnők segítettek megszervezni. A fiatal költő azokról az irodalmi és zenei hatásokról is beszámolt, amelyek meghatározták pályáját, amelyek hatással voltak rá. Elmondta például, hogy szívesen hallgat olyan zenészeket, mint Nick Cave, Kendrick Lamar, Lana del Rey vagy Eminem. Olvasmányokat is ajánlott, mesélt az ihletről, hogy hogyan tárgyasul és válik szöveggé, felolvasott debütökötetéből, és elmondta, hogyan járult hozzá az édesapja halála a kötet kialakulásához. „Nagyon nyitottak a fiatalok, és meglepő, mennyire jártasak a kortárs irodalomban. A cél egyébként a párbeszéd kialakítása volt, nem pedig az, hogy megmondjam a tutit. Beszélgettünk, majd a verseimből is felolvastam nekik. Azt tapasztaltam, hogy a diákok mind a költészet, mind a szépróza iránt fogékonyak, és arra is van esély, hogy a klasszikus irodalommal is kialakítsanak egy egészséges kapcsolatot, amely túlmutat az iskolai tananyagon” – foglalta össze a szervezőknek az ifjú költő.

Az alternatív lehetőségek mindig vonzóak a fiatalok számára, egy újszerű lehetőség arra, hogy jobban odafigyeljenek az olvasásra – fogalmazott Murvai Imola magyarirodalom-tanár. Bár a tanítványainak a többsége olvasáskereső, olyan netes felületeket ajánlott számukra Kali Ágnes költő, ami még inkább felkeltette az érdeklődésüket a kortárs irodalom iránt – mondta a Bolyai tanára. Azt is megtudtuk, hogy nem annyira azzal van gond, hogy nem olvasnak, hiszen, mint mondta, a legtöbben szeretnek olvasni, sokkal inkább azzal, hogy nem azt, ami kötelező, és ami az érettségi tárgyak között is szerepel. Pedig az nagyon fontos, hogy hogyan készülnek az érettségire, és milyen eredményeket érnek ott el.

Nyitottság és érdeklődés

A Podium Egyesület tavaly szervezett első alkalommal olyan rendkívüli irodalomórákat Írók az iskolában címmel, ahol kortárs szerzők, magyar és román marosvásárhelyi gimnáziumokban találkoztak a középiskolásokkal. Az idén a román kulturális alap támogatásával újból megszervezték, öt román és öt

Murvai Imola jónak tartja a kezdeményezést, azt tapasztalta, hogy vonzó volt a diákok számára, hogy „élő” irodalommal találkozhattak. Az olvasás megszerettetése a fő cél, amihez egy ilyen kezdeményezés is hozzájárulhat – mondta.

Kozma Edit, a Művészeti Líceum magyar irodalom szakos tanára szintén jónak

László Noémi költő a katedránál. Rendhagyó irodalomóra Marosvásárhelyen

magyar író és költő látogatott el öt-öt iskolába, ahol több osztályban is beszéltek az alkotásról, szövegírásról, az irodalomról. Ahogy a szervezők közül Szakács Lehel érdeklődésünkre elmondta, bölcsészként felmerült benne és kollégáiban is a kérdés, hogy vajon a mai gimnazistáknak van-e lehetőségük kortárs irodalmat tanulni, a kortárs szerzőkkel ismerkedni? Azt a választ fogalmazták meg, hogy nem, sőt a marosvásárhelyi kulturális élet sem olyan pezsgő, mint például Kolozsváron, nem nyújt erre lehetőséget. Ezért született meg az ötlet, hogy felkérnek öt-öt szerzőt, egyeztetnek iskolák igazgatóival, irodalomtanáraival, és nem mindennapi módon próbálják népszerűsíteni az olvasást, az irodalmat. Összességében elégedettek a projekttel – mondta Szakács Lehel, mindenhol nyitottságot és érdeklődést tapasztaltak, ezért jövőben is szeretnék folytatni a projektet.

tartja a kezdeményezést, bár egy évben egy ilyen alkalom nem hoz nagy változást – teszi hozzá. A tanterv ugyanis annyira avított, hogy nemhogy a kortárs irodalomig nem jutnak el, de még a moderneket is éppen csak megemlítik – mondta. Amit most tanulnak – és azt kell tanulniuk, ami a tantervben szerepel, mert abból fognak érettségizni is – az „fényévekre van az érdeklődésüktől”. Ezzel a tantervvel nem is lehet megszerettetni az irodalmat, nem is szólva arról, hogy a diákok túlterheltek, nem marad idejük az olvasásra. Aki mégis olvas, az valami más tantárgy vagy tanulnivaló rovására teszi. Jó volna úgy tanítani, hogy a kortárs irodalommal kezdeni, kortárs szövegekkel – hangsúlyozta a tanárnő.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

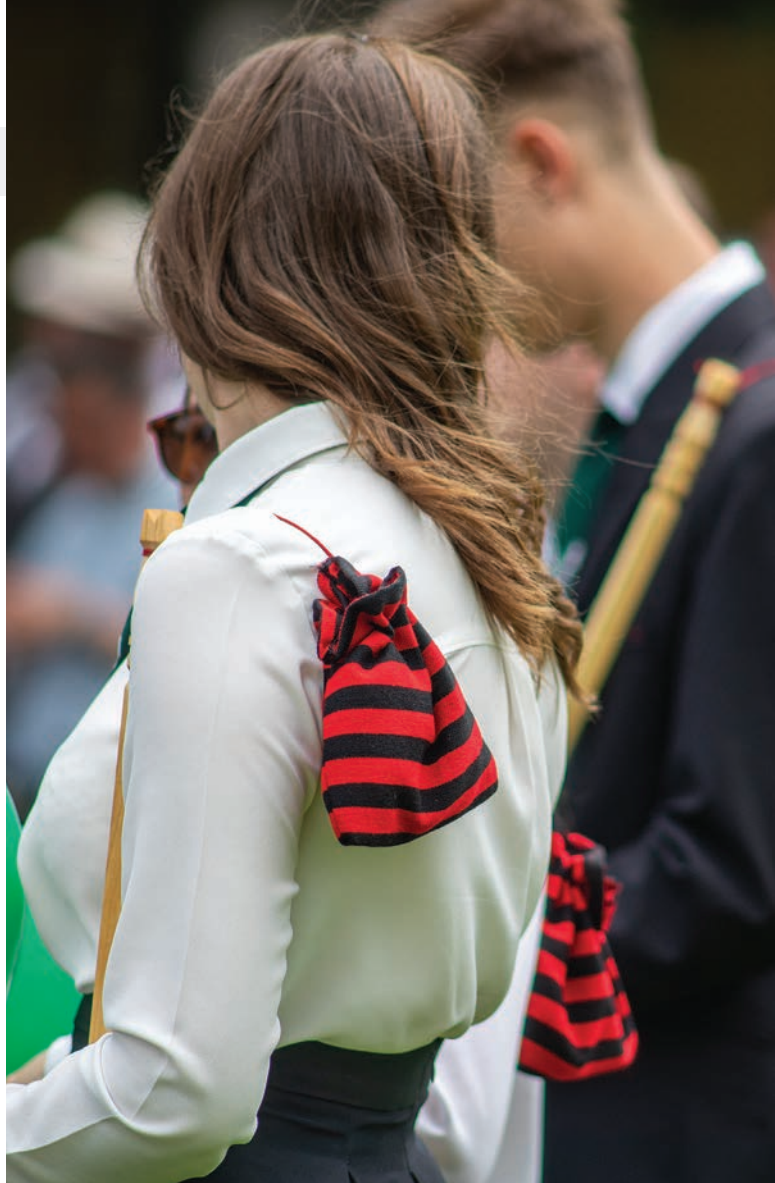

Történelmi pillanat: első önálló ballagását tartotta a vásárhelyi katolikus gimnázium

Míg más diákok tanulják a történelmet, a marosvásárhelyi katolikus iskola diákjainak az elmúlt évek a történelmet magát jelentették – hangzott el a II. Rákóczi Ferenc Római Katolikus Teológiai Líceum első önálló ballagásán. Egy 8. és két 12. osztálynak szerveztek kicsengetési ünnepséget a gimnáziumban. Az esemény nemcsak azért volt történelmi jelentőségű, mert az iskola újraindulása utáni első ballagás volt ez, és az első önállóan szervezett ballagás is, de az intézmény azoktól a diákoktól vett búcsút, akik 2015-ben, a katolikus iskola indulásakor ide felvételiztek, s akik négyévi tanulmányuk során végigélték a megpróbáltatásokat s az újraindulást is.

FOTÓK • HAÁZ VINCE

Dicsőszentmártonban szépen ápolják az anyanyelvet

Az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége (AESZ) a Magyar Nyelv Napjai rendezvénysorozatát május 10. és 12. között Nagyenyeden szervezte meg. Ennek része volt a Kőrösi Csoma Sándor anyanyelvi vetélkedő is, amelyet ugyancsak 27. alkalommal tartottak kisiskolások, általános iskolások és középiskolások számára.

A 4. osztályosok közül a II. helyezést elért csapat tagjai a dicsőszentmártoni Traian Általános Iskola diákjai: Doszlop Tamás, Molnár Tamás és Szelcuzan Sára, akiknek Szász Irén a tanítónőjük. Érdeklődésünkre, hogy mi a sikerük titka, elmondta, sok-sok munka áll mögöttük, az ő és a gyerekek részéről is. Hiszen tanítás után, délutánonként feladatokat oldottak, megbeszélték azokat, készültek a vetélkedőre, amelynek a sikeréhez természetesen a szülők is hozzájárultak. Hiszen biztatás, ösztönzés, lelkesítés nélkül nehéz eredményt elérni. A vakációt is a felkészüléssel töltötték – árulta el a tanítónő, majd azt is hozzátette, hogy „néha elfáradtak”, olyankor jól jött a biztatás. No meg a sikerélmény is fontos, a visszajelzés, hogy érdemes erőfeszítéseket tenni, meglesz az eredménye, a jutalma. Szász Irén tanítónőnek nem ez volt az első sikeres csapata. 2010 óta három generáció vett részt az anyanyelvi vetélkedőkön, és valamennyien jól szerepeltek, mindig ott voltak az első helyezettek között – teszi hozzá büszkén. Ugyanezt megerősíti Imre Doszlop Lídia Naómi is, Doszlop Tamás édesanyja, aki fiát három másik kisiskolással Vámosgálfalváról viszi minden reggel a dicsőszentmártoni iskolába.

A Maros megyei településen az egyetlen tanintézet, ahol magyar osztály is működik, az a Traian Általános Iskola. „Amikor én voltam iskolás, akkor 90 diák is tanult egy évfolyamon” – magyarázza az édesanya, hozzátéve, hogy most éppen csak egy osztálynyi magyar gyerek van. „Vegetáriánusokról van szó” – mondja a tanítónő, hozzátéve, akadnak nagyon jó képességű gyerekek, közepesek és olyanok is, akiknek csak az iskola nyújt

szellemi távlatokat, és azzal is maradnak, amit ott kapnak. De van az a „mag”, az a diákcsoport, amelynek tagjait sok minden érdekli, akikkel érdemes foglalkozni, fáradozni, akikre érdemes energiát fordítani. Az anyanyelvi vetélkedőn részt vevő csapat a körzeti szakaszon első helyezést ért el, onnan továbbjutottak a megyei szakaszra, ahol ugyancsak elsőek lettek, aztán továbbjutottak a Kőrösi Csoma Sándor vetélkedőre, és Nagyenyeden második helyezést ért el a Szólovagok nevet viselő kis csapat. Az előző generációról Szász Irén elmondta, 2010-től kezdve több alkalommal is érték el sikereket: Székelyudvarhelyen, majd Nagyváradon vettek részt az anyanyelvi vetélkedőkön. „Sokat dolgoztak, de az eredmény megérte, meghozta a fáradozás a gyümölcsöt” – hangsúlyozta a tanítónő.

A román osztályokba sok magyar nevű gyerek jár, ennek az az egyik magyarázata, hogy a vegyes házasságokban születő kicsiket a szülők zöme román osztályba íratja.

Arra a kérdésünkre, hogy mi történik a 4. osztályt követően, továbbra is magyarul tanulnak-e a tanítványai, Szász Irén igennel válaszolt. Azok a diákok, akik 2010-ben nyertek az anyanyelvi vetélkedőn, ma már elsőéves egyetemi hallgatók. Kolozsváron magyar–norvég szakon, teológián tanulnak. Az utána következők is gimnazisták, magyar nyelven tanulnak, eredményesek. „Követem, ahogy alakul az életük, ahogyan tanulmányaikat végzik, sok versenyen vesznek részt azóta is, országos, sőt nemzetközi vetélkedőkön is” – teszi hozzá a pedagógus. Majd azt is elmondja, hogy mivel idén elengedi a negyedik osztályosok kezét, szeptembertől új osztályt

kellene vállalnia, de idén nincs annyi gyerek, hogy magyar tannyelvű előkészítő osztályt indíthatnának. „Ezért átvesszük egy másik osztályt, egy harmadikot. Negyedikben őket is szeretném felkészíteni, hogy versenyezzenek” – hangsúlyozza. Elárulja, a problémák általában még az iskolai iratkozásnál vagy azt megelőzően kezdődnek.

A román osztályokba sok magyar nevű gyerek jár, ennek az az egyik magyarázata, hogy a vegyes házasságokban születő kicsiket a szülők zöme román osztályba íratja. De sokan a magyar családok közül is úgy vélik, jobb a gyerekeknek, ha első perctől románul tanul. Ezek közül a szülők közül is sokan román iskolába jártak, tehát számukra egyszerűbb, ha utódaik is úgy folytatják, ahogyan ők. Meg vannak azok, akiknek meggyőződésük, hogy ha románul tanul a gyerekük, akkor majd „jobban érvényesül az életben”.

A Nagyenyeden május 10. és 12. között szervezett Magyar Nyelv Napjai rendezvényen szakmai konferenciát is tartottak, és a nyelvörzés díjának ünnepélyes átadására is sort kerítettek. Az eseményt megtisztelte jelenlétével dr. Péntek János nyelvész, akadémikus, az AESZ elnöke, Juhász Judit, a magyarországi Anyanyelvápolók Szövetsége elnöke, Hegedüs Csilla, az RMDSZ ügyvezető alelnöke, Lőrincz Helga, Enyed város alpolgármestere, Burus-Siklódi Botond, az RMPSZ elnöke, Szócs Ildikó, a helyi szervező Bethlen Gábor-kollégium igazgatója.

A Bethlen Gábor-kollégium diákjainak anyanyelvükben való megmaradásáért és gyarapodásáért kifejtett következetes és hatékony tevékenységéért a nyelvörzés Sütő András-díját a nagyenyedi Bethlen Gábor Alapítványnak ítélte oda a szövetség. A Tüzes Bálint-díjat Kaszta Tamás, a nagybányai Németh László Elméleti Líceum tanulója vehette át az Aranka György nyelv- és beszédművelő versenyen elért kiemelkedő eredményeiért, az anyanyelv iránt tanúsított érdeklődéséért, a magyar

nyelv igényes szóbeli és írásbeli használatáért.

A Kőrösi Csoma Sándor anyanyelvi vetélkedőn a kisiskolások a Kinek könyű a toll... Benedek Elek születésének 160., halálának 90. évfordulója volt a témája, az általános iskolások Sütő András

nyomában, a középiskolások pedig Sütő András, a magyar nyelv művésze témában kellett bizonyítaniuk.

A rendezvénysorozatot gazdagította Kilyén Ilka és Ritzi Ilka Krisztina A gyertya könnye című, Sütő András műveiből készült előadása, majd a pécsi

Szélkiáltó együttes koncertje és az azt követő táncház.

ANTAL ERIKA

antalerika@yahoo.com

Vetélkedő Háromszéken Laborfalvi Róza színésznő emlékére

Három sikeres rendezvény után most már elmondható, hogy valami beindult. Miről is van szó? Régi álomom vált valóra 2017-ben, amikor először rendeztük meg a Laborfalvi Róza Szépen Magyarul versenyt. Tanítóként az elmúlt több mint húsz évben számtalan vetélkedőn vettem részt diákjaimmal, ahonnan mindig azzal a keserű szájjal távoztam, hogy a nagyon leszűkített kritériumok miatt a gyerekeknek szánt irodalmi remek kima radnak a köztudatból.

Szentivánlaborfalván, Háromszék egy kis falujában tanítok a székeludvarhelyi Benedek Elek Tanítóképző elvégzése óta. Mindig közel álltak hozzám a versek diákként, de felnőttkoromban is részt vettem több megmérettetésen. Ez az indíttatás adta az ötletet, hogy kisdíjaknak olyan versenyt rendezzünk, ahol az egyetlen kritérium: szépen magyarul. Az ismert, létező szavalóversenyek, mesemondó versenyek mellett legyen egy olyan találkozó, ahol az egyetlen kikötés, hogy magyar szerző művét (műfordítások is beleférnek) mutatják be, adják elő 6–10 éves gyerekek, így népszerűsítve a gyerekirodalom gyöngyszemeit.

A verseny névadójának azért választottam Laborfalvi Róza színésznőt, Jókai Mór feleségét, mert 200 éves születésnapja (1817. április 8.) méltó alkalom volt, hogy nevét felelevenítsük, ismertté tegyük a gyermekek számára is. Bár Benke Juditként Miskolcon született, de származási helyének tiszteletére felvette a Laborfalvi nevet, a Rózát nagy példaképétől, Déryné Széppataki Rózától „kölcsonőzte”, így falunk nevét leginkább őáltala hallhatta a világ. „Egyik legnagyobb érdeméül emlegetik, hogy példája volt kortársainak s minden idők magyar színészeinek a szép magyar szó, a nemes magyar beszéd, a művészi szavalás úttörőjeként. Szárnyaló hangja, tiszta kiejtése tökéletesen közvetítette a versek ritmusát, finom beszédművészete feltárta a szöveg rejtett, belső mondanivalóját színpadon és pódiumon egyaránt. Az üres pátoszt nem ismerte, egyszerűen beszélt – annak ellenére is, hogy gyakorta mondta patetikus tragédiák szövegeit –, de ő érvényre juttatta a nyelv esztétikumát, a szó zenéjét, a nyelvi hatást. Úgy beszélt pátosszal, hogy mégsem szavalt, mert megvolt benne a természetes bensőség, az érzés, a kedély és a szív egyensúlya. Ő az első a magyar színésznők közül, aki tiszta hangsúlyozással, a szavak elharapása, a szótagok felrágatása nélkül mondott verset, és mégis érvényesült a mondanivaló, a szándék nem törte prózába ritmusát” – olvasható a Színészkönyvtár.hu-n.

Versen्यünk, melyet támogatómmal, segítőmmel, kolléganőmmel, Mikola Éva Emíliaval szervezünk és bonyolítunk le,

első évben újdonságával nagy érdeklődést keltett, Kovászna megye 16 településéről és Csíkszereda egy iskolájából 62 kisdíák jelentkezett. Ennek megvalósításában a központi iskola igazgatónője, Szabó Margit is önzetlenül támogatott. Második évben szinte felére csökkent a létszám, amit annak tulajdonítottam, hogy nem elismert verseny, és csak azon kollégák támogatják, akiknek nem csak a „papír” fontos. Idén Kocsis Annamária tanfelügyelőnő támogatásával bekerült a megyei elismert versenyek sorába. Megyénk 11 helységéből, valamint Hargita megyéből Csíkdánfalváról és Madéfalváról összesen 45 gyerek jelentkezett. A Laborfalvi Róza Szépen Magyarul verseny másik egyedisége, hogy itt minden jelentkező csak a saját korosztályával versenyez, nincs összevonva az előkészítő az elsőssel, a második a harmadikos kisdíakkal, hisz tudjuk, ebben az életciklusban az egy év nagyon sokat számít. Az öt kategória első három díjazottján kívül minden évben kiosztunk Korodi Hajnalka különdíjakat is falunk szülöttének emlékére, amit ikertestvére, Matekoviczné Korodi Mária ajánl fel és ad át a kiválasztottaknak. A zsűrinek mindhárom alkalommal nehéz dolga volt. Igazi gyöngyszemek kerültek elő remek előadásokban. A zsűri örökös elnöke dr. Tapodi Zsuzsanna Mónika, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem professzora, zsűriztek még Zorkóczy Zenóbia és Nemes Levente színművészek, valamint Dimény-Haszmann Árpád költő.

Versen्यünk minden évben nagyon színvonalasra sikeredett, lelkes magánemberek és intézmények, valamint vállalkozók támogatásával. Első évben márványtáblát avattunk a „világszép Róza” tragika emlékére, melyre férje, Jókai Mór szavai kerültek: „...elsőrendű művésznő volt, a magasabb dráma személyesítője; hangja mély, lágy és erőteljes, minden indulatkifejezésre képes; szavalása tiszta és érzésteli.” Idénre logónk is készült, amit az első díjasok pólójára is rányomtatattunk, hogy vigyék hírünket a „nagyvilágba”. Azon dolgozunk, hogy regionális, majd országos szintű legyen a versenyünk.

Jövőre valamikor április 8-a körül, mert akkor van Laborfalvi Róza születésnapja, nagy szeretettel várunk minden érdeklődőt, aki szereti a szép szavakat, gondolatokat, és velünk is megosztaná azokat.

TÓTH TÜNDE

ktllabor@gmail.com

Erőszakkal nem lehet olvasásra nevelni, tegyük élménnyé

Az olvasás jó mulatság, akinek kezébe korának és személyiségének megfelelő könyvek kerülnek egy bizonyos ideig, az nagyon gyorsan meggyőződhet erről. Mégis az olvasás azon tevékenységek közé tartozik, amelyekre 2019-ben

nincs időnk. Nemcsak a felnőtteknek, az iskola-házi feladat-különóra-játék körforgásában a gyerekeknek sincs. Pedig időnk pontosan arra van, ami-re akarjuk, hogy legyen. S hogy ide eljuthassanak a mai gyerekek, ahhoz előbb az ő módszereikkel és az ő világuk nyelvezete szerint kell megkóstoltatni velük az irodalmat. Sok játékkal, mókával, hogy olvasni „cool” legyen.

A mai negyvenesek az utolsó generáció, akiknek gyerekkorukban elég kevés szórakozási lehetőségük volt, így az irodalomolvasás – még a cenzúrázott könyvtermés feltételei mellett is – egyik kedvenc időtöltésükké vált. Azért már akkor sem voltak túl népszerűek a kötelező háziolvasmányok, no nem feltétlenül azért, mert unalmasak lettek volna, csupán egész egyszerűen amiatt, mert kötelezőek voltak, és ettől a diákfejekben azonnal kigyúl a piros lámpa, a diáklélek pedig rögtön lázadni kezd. Egy percig se higgye senki, hogy akkoriban minden diák szorgalmasan vezetgette olvasónaplóját, de tény, hogy sokkal egyszerűbben és gyorsabban sikerült meggyőzni őket (vagy nekik maguknak meggyőzniük saját magukat) arról, hogy olvasni jó, mint ma, amikor annyi vagány és értelmes szabadidős tevékenységi lehetőség közül választhatnak. Sőt akkoriban még csínytevésnek számított, ha valaki mondjuk matekórán a pad alá rejtett könyvét olvasta. Ma már olykor a tanár úgy dönt, inkább „nem veszi észre”.

Sokat számít, milyen mintát lát a gyerek

Egykori tanító nénink valami csoda folytán megszerzett régi Nők Lapják meséiből ragasztgatott kartonokra, azokat hordozhattuk-olvashattuk. Később a magyartanárnőnk úgy erőltette ránk a kötelezőket, hogy hangosan felolvastatta velünk irodalomórán. Ott-hon volt egy kedvenc helyem, a terebélyes rekamié ágyneműtartó ládjának

levegőbe lógó végére kuporodva legalább négy piros, édes almával, ott az ablakpárkányra könyökölve akkor is jó későig lehetett olvasni, ha éppen nem volt villanyáram. Lett is a lakkozott furnéron egy végigszaladó hajszálrepedés.

Sokat számít az is, hogy életének első éveiben mit lát maga körül a gyermek, vannak-e könyvek otthon, olvasnak-e körülötte a felnőttek. Egyszer ugyan hallottam olyan kisgyerekről, akinek nehéz esti elalvásában a mese sem segített, sőt attól is sírt, de a legtöbben imádják, ha mesélnek, olvasnak nekik, szülőként csak győzzük a ráadásokat. Nem elképzelhetetlen, hogy létezik olyan gyermek, akinek soha nem meséltek, olvastak, csak az óvodában-iskolában találkozik először ilyesmivel. A bölcs tancik mindenfelét képesek kitalálni, a kétezres évek végén a miénk például úgy szervezte a tananyagot, hogy péntekenként, amikor már úgymint mindenki teljesen kimerült az egész elmúlt héttől, másfél-két órát az olvasásra szánt. Minden gyerek hozta a könyvét, de ha valaki mégsem, az levehetett egyet az osztálybeli könyvespolcra (a könyvek állandóan karnyújtásnyira voltak!), aztán kényelembe helyezték magukat, ülve, fekvé, széken, padon, földre terített pokrócon belemerültek a történeteikbe. Valahol pislákolott egy gyertyaláng, halk zene szólt a háttérben, olykor talán a szemek lecsukódtak, aztán egy hangosabb kuncogásra fel lehetett ébredni, és folytatni az olvasást. Amelynek élményéhez így csupa kellemes érzés, hangulat társult, és ezeket később is keressük, szeretünk egy ilyen világba visszatérni. Nem lesz mindenkiből könyvmoly, de többen később teljesen önszántukból könyvklubot alapítottak, egy kis süti és innivaló mellett hetente, kéthetente elmesélték egymásnak, éppen mit olvasnak, és az miért tetszik nekik, könyveket csereberéltek.

FOTÓK • KISS GÁBOR

Nem lehet elég korán kezdeni. Már kicsi korban érdemes megismertetni a gyerekeket a könyvvel, a lapozgatás örömeivel

Olvasás-népszerűsítés rádióban, világhálón

A Kolozsvári Rádió magyar szerkesztőségének munkatársai, Kristály Bea és Ferencz Zsolt immár évek óta olvasásnépszerűsítő műsort készítenek, ahol éppen aktuális meghívottjukkal hetente egy órában kedvenc könyvről, olvasási szokásairól beszélgetnek. Nem egyszer volt már vendégük a stúdióban tizenéves kamasz, sőt elemistákkal is készítették már műsort. A műsor később a videómegosztó csatornán is meghallgatható, ha nincs időnk éppen akkor rádiózni, amikor sugároz-zák. De aki szívesebben olvasna arról, hogy ... mit is olvasson, annak is temérdek ajánló áll rendelkezésére a világhálón. Tájainkon maradvá ajánlom a Kolozsváron szerkesztett Pisz-tácia42 blogot (pisztacia42.wordpress.com), ahol tucatnyi mindenféle korú

Otthon volt egy kedvenc helyem, a terebélyes rekamié ágyneműtartó ládájának levegőbe lógó végére kuporodva legalább négy piros, édes almával, ott az ablakpárkányra könyökölve akkor is jó későig lehetett olvasni, ha éppen nem volt villanyáram. Lett is a lakkozott furnéron egy végigszaladó hajszál-repedés.

és foglalkozású irodalomkedvelővel együtt ajánlunk olvasnivalókat mindenféle stílus és műfaj kedvelőinek a sci-fitől a krimiken és vicces könyveken át szépirodalomig, elmeséljük teljesen szubjektíven, hogy nekünk miért tetszett egy bizonyos könyv, szerző, történet. Nekem már jókora címlistám alakult ki innen inspirálódva.

A közösségi hálón Szabados Ágnes magyarországi tévés műsorvezető működtet egy csoportot. Az oldal kezelője havonta kinevez egy közös könyvet, amit a tagok igyekeznek elolvasni, és egy témát, amelyhez plusz

egy könyvvel lehet csatlakozni. Sokszor gyerekkönyvajánlókat is lehet olvasni, sokan kamaszaiknak kérnek javaslatokat, és kapnak is. Júniusban például épp a kötelező olvasmányoké a terep (a közös könyv Kosztolányi Dezső Édes Annája), példát mutatva így az iskolásoknak, akikre rövidesen rászabadul a nyári szünet mellett

a csapatnak (Koinónia Kiadó, Ábel Kiadó, Cimborá – Kíváncsi diákok lapja, Láthatatlan Kollégium), amely marosvásárhelyi minta alapján továbbgondolva idén májusban megszervezte az első erdélyi könyvfaló olvasójátékot diákoknak. Kiválasztottak néhány könyvet az olvasni kezdő iskolásoktól egészen az érettségi előtt álló vég-

Akad, a ki másodikos kora óta havonta elolvas egy-egy irodalmi alkotást

a kötelező olvasmányok terhe is. Itt a lehetőség felnőtt fejjel pótolni, amit a suliban esetleg elmulasztottunk, vagy újra elővenni egy régi kedvencet, de akár a saját suliskorunk óta pazarabbnál pazarabb kortársakkal kibővült listáról is választhatunk egy címet. A júniusi téma kapcsán pedig írt egy hetedik lány, fogózzatok meg: azt írja, hogy eddig minden kötelezőt elolvasott, most akkor mit olvasson...? Ajánlatokat kap bőven, általában a csoporttagok hol viccesen, hol komolyan egymást buzdítják a tagok olvasásra, mert ez még a felnőtteknél is elkel.

Falni a könyveket

A gyerekeknél meg annál inkább. Ezért is jár tőlem nagy-nagy piros pont annak

zósökgig minden korosztály számára, a játék az volt, hogy csapatokat alkotva el kellett olvasni egy könyvet, majd különféle szórakoztató feladatokat megoldani. A játék legérdekesebb része talán a kolozsvári utazás volt, és egyben a legnagyobb kihívás is, ugyanis a távolabbi csapatok közül többen a költségek miatt végül lemondtak erről, de így is mintegy 330 diák vett részt a játékban, sőt a 3–4. osztály korcsoportját végül két részre osztották, így is több mint százan voltak mindegyik csapatban. A kolozsvári könyvhéten találkozhattak a fiatalok a választott könyv szerzőivel, akiknek minden kérdésüket feltehették – de azok is választ kaptak, akik félénkségük miatt inkább nem kérdeztek, a szervezők ugyanis

a foglalkozások során felmerülő mindefféle kérdést gondosan feljegyezték. A találkozásokig azonban már a legváltozatosabban kigondolt szórakoztató módokon kivesézték az adott könyvet: csapat- és szerepjátékokkal, saját készítésű bábokkal előadott történettel, élő szobrokat megjelenítve,

pályázat), vagy a *Kommentelj!* író-olvasó találkozóban (a Cimora és a Láthatatlan Kollégium korábbi projektjei – szerk. megj.) azt tartom fontosnak, hogy az irodalom kapcsolatot képes létesíteni: a recenzióírással való felhívással a gyerekek véleményére voltunk kíváncsiak, komolyan venni azt, ahogyan

minden gyermek hozzáférjen a közös kulturális tudáshoz, el tudják-e olvasni a szövegeket, amivel kapcsolódhatnak a társadalomhoz?

A játék a jövőben is folytatódik, mind a könyvfaló, mind a Láthatatlan Kollégium és a Cimora különféle projektjei szintjén. Mint Jakab Villó Hanga elmondta: „Nem akarunk versenyt, ezt tudjuk biztosan, mert lehetetlen és értelmetlen összevetni egy olyan gyerek olvasásélményét, véleményének nyelvi megformáltságát, akinek saját elmondása szerint ez az első könyv, amit elolvasott, nem rutinos olvasó, és egy olyan gyerekét, aki második-harmadikos kora óta havonta elolvas egy irodalmi alkotást. Mindkét megnyilvánulás teljes értékű és értelmetlen összehasonlítani őket azonos mérce alapján.”

Kilenc csapattal érkezett a játékba a szamosújvári Kemény Zsigmond Elméleti Líceum. Fodor Emőke tanító szerint „kell a show” az irodalom köré, mellé, erőszakkal nem lehet olvasásra nevelni.

„A könyvfalóban az is jó, hogy nem versenyként zajlik, mert így azok is bekapcsolódhatnak, akik egyébként soha semmiféle versenyre nem mennek... Nagyon motiváltak voltak, főleg ezek a gyerekek. Nem volt izgalom, gyűlölködés, hanem ismerkedés, játék, jó hangulat. Az is biztató, hogy a dedikálásnál pedig az eddig leggyengébben olvasók gyűródtak a legelőre. Nagy élmény volt a Fogoly utcai könyvvásár, a legtöbb gyerek még nem járt soha könyvvásáron, Szamosújváron magyar könyvesbolt sincs... A dedikált könyvek nagyon fontosak a gyerekeknek, sokak könyvtára e közösen vásárolt és a jutalomként kapott könyvekből áll” – részletezte Fodor Emőke.

Ötletekből tehát nincs hiány, lehetőségekből sem, és annak, hogy egy-egy tanító a maga kisebb-nagyobb közösségében milyen játékos, szórakoztató módokat talál ki arra, hogy az olvasás megszerettetésével megajándékozza diákjait, csak a leleményesség és képzelet szabhat határt.

Lelkesedtek az erdélyi könyvfaló játékon részt vevő gyerekcsapatok

képregényeket alkotva, a nagyobbak novellát írva, és olyan komoly vagy tabunak számító témákat boncolgatva a könyvek kapcsán, mint az örökbefogadás vagy a környezetvédelem. Különleges története volt a játéknak, hogy a kolozsvári Kozmutza Flóra Hallássérültek Iskolájának diákjai is részt vettek benne, Tóth Krisztina *A lány, aki nem beszélt* című kötetét választva. A szervezők arról is beszámoltak, hogy sarmasági könyvtáros annyira felbuzdult az ötleten, hogy összeverbuvált néhány csapatot a játékra és saját könyvklub indításán gondolkodik, amelyre már többeket meghívott a könyvfalós szerzők közül.

„Nekem mindig az volt inspiráló az irodalomban, ha többet mondott a világról, és magamról is többet tudtam meg, mint amit addig beláttam, – mondta az egyik szervező, Jakab Villó Hanga. Ezekben a projektekben, mint a Cimora-kihívásban (recenzióíró

a világot látják és ösztönözni őket arra, hogy elmondják a véleményüket. Kapcsolatot teremteni köztük és aközött, amit olvastak, köztünk, akik javaslatot tettünk, és köztük, akik olvastak, a recenzióíró gyerekek és azok között, akik ajánlóik alapján kíváncsiakká váltak a könyvekre. Ezek a kapcsolódási pontok azért különösen fontosak, mert az iskolában sokszor az előre gyártott véleményezés helye az irodalomóra, a műről való beszédben nincs helye az olvasó gyerek világának, a kettő közötti kapcsolatnak. Nem arra gondolok, hogy mi a véleménye, jó vagy rossz a könyv, hanem hogy min változtat az, hogy elolvasta azt a könyvet. De a kapcsolatlétesítést úgy is értem, hogy különböző családokból, szociális és gazdasági helyzetből jövő gyerekek számára is kapcsolódási pont lehet az irodalom. A pedagógia szerepe (és a társadalom felelőssége) itt jön képbe: megteremtjük-e a lehetőséget, hogy

KEREKES EDIT
keredit@yahoo.com

Gyakorlati készségek fejlesztése technológiai nevelés-órán és nemcsak

„Mondd el, és elfelejtem; mutasd meg, és megjegyzem; engedd, hogy csináljam, és megértem” – jó lenne, ha Konfucius bölcsességét minél többen figyelembe vennék az eredményes tanulás érdekében. A nemzeti alaptanterv része a gyakorlati készségek fejlesztése. Elemi osztályok-

Gyakorlati tudás elsajátítása

ban ezt a készséget fejleszti az írás, rajzolás, a képzőművészeti foglalkozás elég nagy óraszámban, ez pedig az általános iskolában drasztikusan csökken. Néhány tantárgy tanterve tartalmaz némi gyakorlatot, például a mértan, képzőművészeti nevelés heti egy órában, nyolcadik osztályban csak heti fél órában, és a technológiai nevelés heti egy órában. A gyerekeknek az iskolai feladatokon kívül más feladatokat is meg kell oldaniuk, amit a nagyobb testvértől, szülőktől, nagyszülőktől kellene megtanulniuk. Tapasztalatom szerint ez a tanulási forma hiányzik, így nem alakulnak ki a gyerekek gyakorlati készségei. Nem szánnak rá időt, energiát, türelmet a felnőttek, hogy maguk mellé csalogassák gyerekeiket a telefon

mellől, és bevonják őket valamilyen aktív gyakorlati tevékenységbe. A technológiai nevelés tantárgy programja a 4 év folyamán sok elméleti tudást vár el, de a gyakorlati rész teljesen kimarad. A 2015-ben megjelent program tartalmaz ugyan gyakorlatias feladatokat, de a rászánt idő nagyon kevés, az anyagok és a felszerelés hiánya is akadályozza a tudás gyakorlati alkalmazását. Szerepel a tantervben az anyagok megismerése, tulajdonságai, megmunkálási lehetőségei. Például egy ruhanemű vásárláskor az anyag azonosítása kihívást jelenthet, az egészséges étkezéshez szükséges alapanyagok azonosítása, előállítási lehetőségei egyre elvontabb feladat a mai gyerekek számára, akik csak az üzlethől ismerik az élelmiszereket. Ha a pedagógus gyűjtögető fajta, és évek során felhalmoz bemutatás céljára anyagokat, a diákok valamivel többet fognak róla tudni, mert nemcsak hallják, hanem érzékelik látással, tapintással és szaglással is.

Papírok, textíliák, fa, műanyag

A papír – írópapír, zsírpapír, indigó, színes papír, karton – a diákok által a leginkább ismert anyag, de tulajdonságait már nehezebben azonosítják. Tanulmányozni kell a szakadását, a mechanikai ellenállást, a rugalmasságát, a higroszkopikus-ságát, a rostok számainak a vastagságát. A műveletek, amivel megfigyelhetők ezek a tulajdonságok a következők: húzás, szorozatos hajtogatás, gyűrés, vízbe mártás, átvilágítás. Textíliával is végezhetünk gyakorlatot: szabjunk le 20 x 20 cm-es mintadarabokat (lenvászon, kendervászon, gyapjuszövet, gyapot, műszálból készült anyag) és áztassuk vízbe, vasaljuk szárazon és vizesen, mérjük meg a súlyát, számoljuk meg a szálak számát 1 négyzetcentiméteren. Ezekből a kísérletekből következtethetők a jellemző tulajdonságok: sűrűség, permeabilitás, higroszkopikusság. Keressünk a környezetünkben préselt fűrészporlemez, préselt forgácslemez, fenyőfa deszkadarabot,

akácfa karódarabot. Rögzítsük egy satuba őket és kalapács segítségével verjük bele egy-egy szeget. Egy fűrész segítségével vágjunk le belőle egy darabot. Próbáljuk meg meghajlítani egy fogó segítségével. Helyezzük ezeket a darabokat 30 percre vízbe, és figyeljük meg az állapotát ezek után. Gyűjtsünk össze néhány hulladék műanyag tárgyat (egyszer használatos pohár, pillepalack, lufi, fogkefe, fürdőpapucs). Merítsük őket vízbe és egy száraz szalvétával töröljük meg. Egy kicsi kalapács segítségével üssünk rá sorba a termékekre, és figyeljük, meg mi történik velük. A kezünk segítségével hajlítsuk meg őket és jegyezzük meg, hogyan viselkednek. Egy gyertya lángja felett egy fogó segítségével melegítsük és figyeljük meg mi történik, milyen szagot fogunk érezni.

Halászbót elkészítése

Egy ilyen egyszerű eszközhöz sokféle anyagot: fát, műanyagot, textílicérnát, műanyagzsineget, libatollat, műanyag rudacska, drótot kell kiválasztani, és ezeket megfelelő módon megmunkálni. A siker nem maga a makett vagy a halászbót, hanem a tárgy elkészítéséig elsajátított tapasztalat. Ez hiányzik igazán a tanterveinkből. Mivel a tantervtől el nem térhetünk, tanórákon ilyen jellegű feladatok kivitelezése 30 fős osztályközösséggel kivitelezhetetlen. Ha a pedagógus mégis ragaszkodik az ilyen jellegű feladatokhoz, lehetősége van projekt tevékenység keretében foglalkozni ilyesmivel, persze szabadidejébe, energiájába kerül. Mindig van néhány lelkes diák és szülő, akit érdemes bevonni ilyen tevékenységbe, és talán az elismerés tíz év után majd egy kedves köszönés formájában megérkezik.

A szerző a szilágysomlyói Báthory István Általános Iskola technológiai nevelést oktató tanára.

VIDA ANA MARGARETA

amivida@yahoo.fr

Emberileg, szakmailag, logikailag is fejlődnek a brassói bajnokságon részt vevő diákok

A lehetőségek variációjában rejlik a Rubik-kocka szépsége

Ismét a brassói Áprily Lajos Főgimnáziumban szervezték meg május végén a Rubik-kockát forgatók bajnokságát. Bencze Mihály matematikatanár, a vetélkedő ötletgazdája 1980-tól kezdődő-

a megfigyelése nélkül hogyan lehetne új megoldást találni a kocka kirakására. Néhány nap után én is találtam egy megoldást, amely mint kiderült, eredeti volt. Ezt megjelentettem egy mate-

figyelembe, a versenyzőknek nem be-tanult módszert kellett alkalmazniuk, hanem a „szétrakott” kocka kombinációjából rá kellett jönniük, hogy melyik a legrövidebb út. Merem állítani, hogy mindenkinek jó megtanulni ezt, hiszen a tér transzformációja, átszerkesztése minden ember életében fontos” – hangsúlyozta az ötletgazda. Kifejtette, minden diák, aki részt vett a bajnokságon, fejlődött emberileg, szakmailag, logikailag, játék szempontjából. „Megragadja az embereket a játék szépsége, amely a logika és a lehetőségek variációjában rejlik” – fogalmazott Bencze Mihály.

A brassói bajnokságon a következő eredmények születtek a 3 x 3-as Rubik-kocka kirakásában: 1. Berszán Örs (Áprily Lajos Főgimnázium, 9. osztály) 29,06 másodperc, 2. Orbán Vilmos (Kőrösi Csoma Sándor Líceum, Kovászna, 6. osztály) 29,11 másodperc, 3. Balázs Henrietta (Á. L. F., 9. osztály) 39,78 másodperc. A Rubik-tükröskockát Berszán Örs 1' 18" alatt rakta ki. A 4 x 4-es Rubik-kocka forgatásban: 1. Berszán Örs 3' 11", 2. Arányi Attila (Á. L. F., 9. osztály) 3' 46". Az 5x5-ös Rubik-kockát Arányi Attila (Á. L. F., 9. osztály.) 7' 02" alatt rakta ki.

Ifjabb Rubik Ernő 1974. május 19-én rukkolt elő bűvös kockájával, amelyet eredetileg a tér geometrikus bemutatására készített el hallgatóinak. A Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kosuth-díjas magyar szobrász, építész, formatervező, belsőépítész, játéktervező, feltaláló, egyetemi tanár találmánya a világ egyik legnépszerűbb játékvá vált. Minden ötödik ember tartott már a kezében bűvös kockát, amit a 43 trilliónál több lehetséges állásból kiindulva elméletileg legfeljebb húsz forgatással ki lehet rakni.

Brassóban tartották a bűvös kockát forgatók bajnokságát

FOTÓ: LÁSZLÓ F. CSABA

en minden évben megrendezte a versenyt, amelynek az évek során a Cenk alatti város egykori oktatási intézménye és a bukaresti Ady Endre Líceum is ott-hont adott. Nagy érdeklődés övezte a május végén a brassói Áprily Lajos Főgimnáziumban szervezett Rubik-kockát forgatók bajnokságát. A Brassó és Kovászna megyei diákok négy lehetőséget kaptak a kocka gyors kirakására. Az időmérés nehéz szerepét Orbán Lajos, a Kovászna megyei Vajnálfalva református egyházközösségének lelkesze vállalta – mondta el érdeklődésünkre Bencze Mihály brassói pedagógus, aki 1980. december 11-én szervezte meg első alkalommal a bajnokságot. Mint kifejtette, abban az évben sikerült eljutnia a magyarországi Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézetbe, ahol találkozott többek között Erdős Pállal, a világ egyik leghíresebb matematikusával, valamint Rubik Ernővel, a bűvös kocka feltalálójával, akitől kapott egy bűvös kockát. „Matematikusként az ember elgondolkodott, hogy más módszerének

matikai lapban, és onnan jött az ötlet, hogy ezt jó lenne megismertetni a diákokkal, az egész országban terjeszteni, mert olyan logikai játék, amely szellemi fejlődéshez vezet, a kombinációk, a lehetőségek felmérését és megtalálást segíti elő” – fogalmazott Bencze Mihály. Hozzátette, akkor a brassói Vörös Zászló Líceumban oktatott, és a tanintézet lett a központja a megmérettetésnek.

Bencze Mihály 2013-ban a bukaresti Ady Endre Líceum igazgatója lett, ott folytatta a verseny szervezését. „Bukarestben még nehezebb körülmények fogadtak, mert elég nehéz volt ösztönözni a diákokat. Két-három diákom nagyon ügyes volt, egyikük ütötte a nemzetközi mércét, most is nagy szakértője a bűvös kockának” – mutatott rá a matematika-tanár, aki tavaly ősszel visszakerült a brassói Áprily Lajos Főgimnáziumba. A szervező elmondta, a versenyre való jelentkezésnél ezúttal sem volt korosztályi megkötés, óvodástól kilencvenévesig bárki részt vehetett. „Az értékelésnél nemcsak az időtartamot vették

BEDE LAURA

bede_laura@yahoo.com

Derelye

Ma ezt olvastam egy lapban: nem ez áll az érdeklődése homlokterében. 1999. augusztus 10-e van. Holnap lesz a teljes napfogyatkozás, rengeteg szó esik erről a hírekben. Ritka csillagászati jelenség: egy percre esti fény borul a nappali világra. A családomnak nem a ritka csillagászati jelenségek állnak az érdeklődése homlokterében. Nagypám örül, hogy ezt is megérte, de bosszantja, hogy sötétben kell majd kivinni a disznónak a déli moslékot. Nagymama azt mondja, ő a tévében nézi, nem nyújtogatja az udvaron a nyakát. Egyébként lehet, akkor ismétlik a Dallast, és akkor fújnak a ritka csillagászati jelenségeknek.

Három hónap múlva tizennégy éves leszek. Akkor még nem vagyok szerelmes, de már egyre inkább meghatározza a mindennapjaimat a női nem iránt tanúsított általános érdeklődés. De nagyon érdekelnek a ritka csillagászati jelenségek is. A hírekben mindig bemonadják, hogy vigyázni kell a szemre, csak védőszemüvegben szabad nézni a napfogyatkozást. Nagyon félek, hogy megvakulok.

Nagypám sztergályos (is) volt, elkérem tőle a régi hegesztőmaszkját. Azzal fogom nézni a napfogyatkozást. Mit nézed a napot? – viccelődik nagypám, mikor látja a készülődést. Csak úgy – vonogatom a vállam.

Ha harminchárom éves lennék – mint most, amikor e sorokat írom –, biztosan eszembe jutna, hogy akkor is napfogyatkozás volt, amikor Jézus meghalt a kereszten. Ám akkor még nem ez állt az érdeklődésem homlokterében.

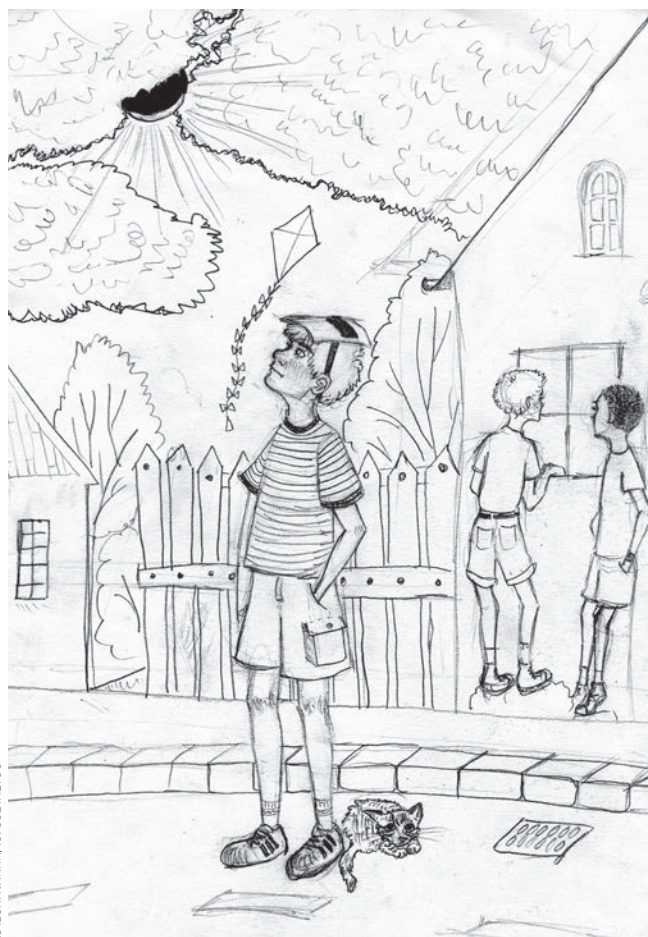
A nyári szünet arra való, hogy mindent elfelejts, amit az előző tanévben tanultál. Augusztus 10-e van, felejték szorgalmasan. Addig téblábolok, míg kivisz a lábam az utcára. Az utcán lustán száll a por. Kimegyek a vasúti töltéshez, hátha ott van valami érdekes. Látom, ott koslatnak a Kokovai fivérek, akikkel már egy éve nem verekszem, mert nagyfiú vagyok. Kérem, mit csinálnak. Basszuk a rezet, vonogatták a vállukat. Holnap lesz a napfogyatkozás, dobom fel a témát bizonytalanul. Holnap is basszuk a rezet, mondják nyeglén, s eloldalognak.

Ezek szerint a Kokovai kölykök érdeklődésének homlokterében sem a ritka csillagászati jelenségek állnak.

Közben a megyei lapból megtudjuk, hogy nálunk nem is lesz teljes napfogyatkozás, csak majdnem teljes. Nem esünk bele abba a sávba. Nekünk ebből is kevesebb jutott, nem elég, hogy a románok elvették Erdelyt, morogja nagypám. Így mondja, e-vel: Erdely. Mint a derelye, csak nagyobb.

Szóval erről eszembe jut a derelye. Mondom nagymamának, ennék derelyét. Csinálok neked, fiam, mondja nagymama. Így mondja: fiam, pedig nem is vagyok a fia. Nagymama mindent megcsinál nekem, amit kérek. El vagyok kényeztetve.

Estére hazamegyek, viszem azért a hegesztőmaszkot. Megint a napfogyatkozásról szól a híradó. Bemonadják, hogy a Balatonnál például érdemes nézni. A magyar tenger, ott jól lehet b..szni a rezet. Kérde anyám, mit eszek. Semmit, mondom, nem vagyok éhes. Pedig majdnem tizennégy évesen mindig éhes az ember. Majd éjjel biztos kisurranok még enni valamit. Anyámnak sem a napfogyatkozás áll az érdeklődése homlokterében.

• FARKAS ILONA JANKA, 10. OSZTÁLYOS

„Látom, ott koslatnak a Kokovai fivérek, akikkel már egy éve nem verekszem, mert nagyfiú vagyok.”

Majd lehet kimegyünk az udvarra a gyárban, de engem nem érdekel, mondja.

Másnap délután kint nézem a napot. Elég felhős az ég, plusz a hegesztőmaszk védőüvege is túl sötét, de azért látni vele valamit. Ám közben észreveszem magamon, hogy egyre kevésbé a napfogyatkozás áll az érdeklődésem homlokterében. Valahogy átragadt rám az az általános érdektelenség.

Ebéd után elmegyek nagymamémhoz. Néztél a fogyatkozást, kérde nagymama. Így mondja: fogyatkozás. Ühüm, bólogatok. Az a piszkos Dzsoki megint kibaszott azzal a szerencsétlen Kifbánszal, méltatlankodik nagymama. Majd ősszel, földrajzórán elmesélik azok, akik látták, gondolom mindettől függetlenül.

A derelye jó volt.

VARGA LÁSZLÓ EDGÁR
vargalaszedgar@gmail.com

Ady 100 – A Spanyolnátha művészeti folyóirat pályázati felhívása

Felhívás 1.: 90 az majdnem 100, de mégsem 120

90 évvel ezelőtt indult el Ady Endre és Móricz Zsigmond levelezése, 120 éve pedig ismeretségük. Móricz Zsigmond 1899-ben figyelt fel a nála két évvel idősebb költőre Debrecenben. „Az irodalmi életnek egyik legérdekesebb problémája, hogy hogyan terjed a gondolat, a költői hang, a költői hírnév. (...) Aki nem ismerte őt, nem érti, mit mondok, de aki sose látta, sose beszélt vele, nagyon sajnálhatja, mert egy páratlan szuggesztív egyéniség ismeretétől van megfosztva. Én legelőször Debrecenben találkoztam a hatásával, egy pillanatra láttam őt, s míg élek, nem feledem el...” Móricz először a debreceni református kollégium sarkán álldogálva pillantotta meg Adyt. Ekkor még nem ismerte Ady verseit, de megragadta az a tény, hogy a nála mindössze két évvel idősebb fiatalember már Debrecen-szerte ismert poéta. *A Vér és arany* kötet új Ady-élmény forrása lett az írónál. A könyvet egy éjszaka elolvasta, s reggelre már a bírálata is megszületett. A lelkes kritikára Ady is kritikával válaszolt a *Hét krajcár* novelláiról, ám Ady írása nem pusztán könyvkritika, hanem felelet Móricznak a felajánlott szövetségre, testvériségre. Csak a két kritika megjelenése után találkoztak végre formálisan is, nemcsak „véletlenül”. Ady és Móricz barátságának, összetartozásának éppen az lehetett az alapja, hogy mindkettő önmaga útjának igazolását érezhette a másik szerepében. Ám ez a barátság két, egymástól meglehetősen különböző természetű embert kapcsolt össze.

Feladat: Írj egy levelet Adynak arról, miként és miért figyeltél fel rá, majd válaszként írd egy verset a levélre, a *Nézz, drágám kincseimre* című vers mintájára.

Felhívás 2.: az Ady-mítosz

Ady Endre köztudottan szerette a személye körül kialakult mítoszt, így nem véletlen, hogy verseihez olyan alakokat keresett, kikkel könnyedén tudott azonosulni.

Feladat: Készíts illusztrációt Ady megadott verseihez! Illés szekerén, *A kímérák istenéhez*, *Dózsa György unokája*

Felhívás 3.: A vers az én Bakonyom

Ady 1904 és 1911 között hétszer járt Párizsban, hosszabb-rövidebb ideig tartózkodott ott. Budapestet megkerülve érkezett oda; a magyar fővárost nem szerette – ha Pesten él, félreeső szőlődákban lakik, később már színházba és kávéházba sem igen jár. Párizsban sem keresi a művészkörök ismeretségét, a társasági életet Léda sem kedveli. „Nem a francia szellem váltotta ki azt a mély megrázkódtatást, amit Ady számára Párizs jelentett. Párizs neki elsősorban a Nagyváros volt... A polgárosztály újonnan felszentelt bajnokát semmi sem igézte meg annyira, mint a nagyváros nagyvárosiassága. Ha a sors történetesen New Yorkba vetette volna, még fehérebben izzott volna lelkesedése az »embersűrűs gigászi vadon« iránt. És azután megfogta... ami a nem-latint mindig magával ragadja, ha a latin világgal először találkozik: az élet meghatározhatatlan könnyebbsége, édessége, szabadsága... Mint Goethe Rómában, Ady Párizsban szabadult meg északi-as-protestáns bátortalanságától. Itt vált világnézeté benne, hogy az élet szép, itt nőtt bátorsága vállalni önmagát fenntartás nélkül, hibáival együtt és bátorsága kimondani az új szavakat, új képeket, új ritmusokat... Párizs nem adott hozzá sokat, de önmagára ébresztette.”

Feladat: Készíts esszét Ady és Párizs viszonyáról. A kiindulópont Ady esszéje

párizsi emlékeiről legyen. <http://epa.oszk.hu/00000/00022/00001/00011.htm>

Felhívás 4.: Menekülő élet

Ady Endre életében állandóan „harcban állt” az élettel. Üldözte, kereste, bujkált előle. De az igazi okait ennek a bujkálásnak nehéz megérteni.

Feladat: Készíts novellát a „Menekülő életről” az azonos című vers alapján. Gondolataid E/1 személyben fogalmazd meg! Novelládban vagy Csinszka, vagy a költő bőrébe búj. Az első esetben arra tegyél kísérletet, hogy megértsd a költő menekülését, a másodikban arra, miért menekül előled az élet.

A pályamű/pályaművek benyújtása, díjazása

A pályaműveket a vassn@spanyolnatha.hu címre várjuk 2019. július 10-ig. A zsűri által legjobbnak ítélt alkotásokat a Spanyolnátha művészeti folyóirat közli, az alkotók meghívást kapnak az 5. SPN-műhelytáborba (július), műveiket a 29. Önök Kerték Kertfesztyálon (december) kiállítjuk, ahová szintén várjuk a díjazottakat. Emellett a pályázók értékes könyv- és ajándékjutalomban részesülnek, részt vehetnek az Intro tehetséggondozó és művészetpedagógiai program kreatív témanapjain (augusztus) is, a kiemelkedő műveket beküldők lehetőséget kapnak a folyóirat gyakornoki programjában való részvételre. A pályázó jelölje meg, hogy a felhívás mely pontjára nyújtotta be pályaművét (több pályamű is benyújtható, több pontra is), és jelölje meg oktatási intézményét, életkorát, esetleges korábbi publikációit.

A folyóirat Ady 100 projektjét a Nemzeti Kulturális Alap és a Magyar Művészeti Akadémia támogatja.

Pedagógusszövetség: a román érettségi eltörlése nem hoz hosszú távú megoldást

Egy átfogó kurrikuláris reform révén lehet és szükséges a közoktatásban létező diszkriminatív helyzeteket megoldani, a tanügyi törvény cikkelyeinek további módosítása vagy a román nyelv és irodalom vizsga eltörlése nem hoz hosszú távú megoldást – mutatott rá a június 2-án közzétett állásfoglalásában a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ). A pedagógusszövetség vélhetően arra a törvénymódosító javaslatra reagált, amely a 6. osztály végén megszervezett felmérék esetében, a 8. osztály végén tartott képességvizsgán, valamint az érettségi vizsgán is eltörlőné a román nyelv és irodalmat a kisebbségi diákok vizsgatantárgyai közül. Az indítványt kezdeményező Magyar Polgári Párt (MPP) szerint a jelenlegi oktatási rendszerben nem érvényesül az egyenlő esély elve, mert a kisebbséghez tartozó tanulóknak egy tantárggyal többől, az anyanyelvük mellett románból is kell vizsgázzanak.

A kormánypalotában díjazták a román versenyen nyertes erdélyi magyar gyerekeket

A bukaresti Victoria-palotában díjazta május 17-én Viorel Ștefan kormányfőhelyettes azokat a Hargita, Kovászna, Maros és Brassó megyei magyar gyerekeket, akik jó eredményeket értek el a Carte frumoașă, cinstea cui te-a scris! elnevezésű románnyelv-versenyen. Viorel Ștefan a román nyelv népszerűsítése nagyköveteinek nevezte a tanulókat. Rámutatott: amikor minden román állampolgár, etnikai hovatartozásától függetlenül, harmóniában és társadalmi kohézióban él, akkor lehet fejleszteni az életminőséget és a kultúrát. „Ezért a teljes kormány nevében szeretném kifejezni elismerésemet, és biztosítalak benneket, hogy mindent megteszünk annak érdekében, hogy teljesítményetek ne maradjon sem ismeretlen, sem egyedülálló” – idézte a politikust az Agerpres. Manuela Nicoleta Stîngă Hargita megyei román szakos tanfelügyelő az „Ahány nyelvet ismersz, annyi ember vagy” mondásból kiindulva a román nyelv ismeretének fontos és hasznos voltára

hívta fel a figyelmet. Császár Tünde, a csíkszerdai Nagy Imre Általános Iskola román szakos tanára azt mondta: a gyerekek évről évre türelmetlenül várják a versenyt, és a bukaresti kirándulás maradandó élmény számukra. Dr. Maria Sturzu, a versenyt kezdeményező román szakos tanár szerint az ötlet abból a „frusztrációból” született, hogy úgy érzete, nem tud eleget tenni annak érdekében, hogy a nem román anyanyelvű tanulók elsajátítsák a román nyelvet. „Ennek a versenynek az a célja, hogy ösztönözze a magyar tanulók román nyelvű kommunikációját, és lehetőséget adjon számukra tudásuk felmérésére. A kezdeti frusztrációt a valódi, gyakorlati, konkrét kommunikációs helyzetek hiánya okozta. Célunk, hogy fejlesszük a gyermekek készségeit és kompetenciáit. (...) Ez a verseny hasznos azoknak, akik évről évre szeretnék tesztelni magukat a román nyelv megértését és használatát illetően” – mondta a pedagógus. Angela Bîrsan, a csíkszerdai Román Községi Egyesület képviselője az etnikumközi kommunikáció fontosságát hangsúlyozta a magyarok által többségben lakott megyékben. A díjátadó után a gyerekeket körbevezették a kormány épületében, majd a közszolgálati televízióba is ellátogattak. A magyar gyerekeknek szervezett románverseny ideje, 17. kiadásán mintegy 4800, magyar iskolában tanuló, 5–8. osztályos tanuló vett részt, és mintegy hatszázat díjaztak.

Figyelni kell a magyarjegy mellőzését célzó opcióra a középiskolai felvételin

Fennállhat a veszélye annak, hogy számos romániai magyar diák középiskolai hely nélkül marad, vagy a számítógép román tannyelvű osztályba/iskolába sorolja a középiskolai felvételin. A problémára a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) hívta fel a figyelmet, arra intve az érintetteket, hogy anyanyelvi jegy nélkül nem felvételizhetnek magyar középiskolába. A pedagógusszervezet a romániai magyar tannyelvű vagy magyar tagozatos általános iskolák vezetőinek, pedagógusainak, nevelési tanácsadó szakembereknek, valamint a végzős diákok szüleinek ajánlja figyelmébe a középiskolai

felvételi eljárást szabályzó 4829-es számú, 2018. augusztus 30-án kibocsátott tanügyminiszteri rendelet 6. paragrafusának előírásait. Eszerint idéntől a felvételi eljárás keretében lehetőség adódik a kisebbségi oktatásban részt vevő, és a nyolcadikos országos értékelésen magyar nyelv és irodalom tantárgyból vizsgázó diákoknak – a felvételi űrlap egyik fejezetében történő bejelöléssel – kérni, hogy a felvételi médiának ki-számításában ne vegyék figyelembe az anyanyelvi vizsgán elért érdemjegyet. Az RMPSZ felhívja a figyelmet arra, hogy a miniszteri rendelet 6-os számú cikkelye értelmében ebben az esetben a diák nem felvételizhet kisebbségi (magyar) nyelven működő középiskolai osztályokba. Ugyanis ennek az opciónak a bejelölésével a felvételi elosztás során a számítógép átugorhatja a kisebbségi oktatási intézmények osztályainak kód-számain. „Ilyen körülmények között úgy ítéljük meg, hogy fennállhat a veszélye annak, hogy számos magyar diák középiskolai hely nélkül maradjon vagy a számítógép román tannyelvű osztályba/iskolába sorolja. Ugyanakkor úgy értékeljük, hogy számos magyar tannyelvű középiskola beiskolázási száma is valós veszélybe kerülhet” – szögezi le a pedagógusszövetség. Kovács Irén Erzsébet oktatási államtitkár a Krónikának elmondta: az esélyegyenlőség biztosítása céljából módosították a középiskolai felvételi módszertanát, hogy ne érje diszkrimináció azokat a német iskolába járó nyolcadikosokat, akik tanulmányaikat román tannyelvű kilencedik osztályban folytatnák. A módosítás a német tannyelvű osztályokba járó diákok szüleinek kérésére történt. A szakpolitikus szerint a magyar diákoknak nem áll érdekükben lemondani a magyar nyelv és irodalomból szerzett jegyükről, hiszen a statisztikák azt mutatják, hogy az anyanyelvből és irodalomból kapott jegy növeli a bejutási átlagukat. Tavaly román nyelv és irodalomból a magyar diákok 53,38 százalékának, matematikából 55,53 százalékának sikerült ötös feletti jegyet írnia, míg a magyar nyelv és irodalom vizsgát tekintve ez az arány 93,61 százalékos. Kovács Irén Erzsébet elmondta, a felvételi űrlapokat kézzel töltik ki, utána az adatokat bevezetik a

számítógépes rendszerbe, a szülőknek és a diákoknak ezt követően kötelező módon ellenőrizniük kell az adatok helyességét. „Így ha véletlenül be is jelölik az opciót, van lehetőség korrigálni azt. De természetesen az a cél, hogy mindenki elővigyázatosan, figyelmesen töltsse ki a felvételi űrlapot” – szögezte le az államtitkár.

Nem lehet kisebbségi osztályokat, iskolákat megszüntetni az RMDSZ jóváhagyása nélkül

A magyar közösség számára kétszere-sen fontos az oktatás. Nemcsak azért, mert versenyképes tudást biztosít a felnövekvő nemzedékeknek, hanem mert az etnikai identitás megőrzésének legfontosabb intézményét is jelenti a család mellett – jelentette ki Kelemen Hunor RMDSZ-elnök egy Szatmárnémetiben rendezett pedagógus fórumon. Elmondta, hogy a 2016-os parlamenti választást követően az RMDSZ olyan törvényeket dolgozott ki, amelyekkel sikerült egyről a kettőre jutni az oktatásban is, esetenként visszarendezni azt, amit mások elrontottak. Emlekeztetett: nem lehet létszám alatti kisebbségi osztályokat, kisebbségi iskolákat bezárni, megszüntetni anélkül, hogy ebben megkérdeznék a szövetséget. Arra is kitért, hogy az RMDSZ költségvetéséből jelentősebb összeget fordítottak tankönyvírásra és -fordításra. A szövetségi elnök szerint az egyik legfontosabb kérdés a magyar oktatásban, hogy a következő tíz évre tudnak-e úgy tervezni pedagógusok és politikusok közösen, hogy minden olyan szülő, aki magyar iskolába íratná a gyermekét, ezt bejárható távolságon belül tehesse meg. A szövetség már érzi azokat a konfliktusokat és feszültségeket, amelyekre egyedül nem találhat megoldásokat, mondta az RMDSZ elnöke, aki szerint a pedagógustársadalommal és a szülőkkel közösen kell újragondolni az iskolahálózatot és a szakmai oktatást. Arra is felhívta a figyelmet, hogy lesznek olyan települések, ahol a gyermeklétszám csökkenése miatt nem lehet osztályokat és iskolákat fenntartani. Hangsúlyozta: kerüljön sor bármilyen reformra, azt kérte az oktatási tárca vezetőjétől,

hogy ne hozzanak olyan döntést a kisebbségi oktatásban, ami visszalépést jelentene, az általános kérdésekben pedig konzultáljanak az RMDSZ-szel.

Minisztériumi támogatással újítyák fel az iskolai illemhelyeket

Idén 65 millió lejt különített el az oktatási minisztérium, hogy országszerte rendbe tegyék az iskolai illemhelyeket – jelentette be Aradon Ecaterina Andronescu oktatási miniszter. „Az ezzel kapcsolatos kormányrendelet-tervezet elkészült, jövő héten kerül a kabinet ülésének napirendjére. A szükséges pénzüsszegeket a polgármesteri hivataloknak utaljuk át, hisz az ő tulajdonukban vannak az iskolák, nekik kell végrehajtaniuk a beruházást” – mondta a tárcavezető. Egy 2017-es felmérés szerint a romániai oktatási intézmények harminc százaléka kinti illemhellyel rendelkezett.

Hegedüs Csilla: példaértékű a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium

Az anyanyelvi oktatás fontosságáról beszélt Hegedüs Csilla, az RMDSZ kultúráért felelős ügyvezető alelnöke a Körösi Csoma Sándor anyanyelvi vetélkedő megnyitóján Nagyenyeden. „Gyermeink akkor fejlődnek, akkor szívják magukba a legtöbb tudást, akkor válnak versenyképesek, ha anyanyelvünkön tanulnak. Ezért az a célunk, hogy uniós törvény garantálja anyanyelvhasználatunkat, a román állam ne korlátozhassa ennek használatát az oktatásban” – mondta. Az RMDSZ politikusa Szócs Ildikóval, a Bethlen Gábor-kollégium igazgatójával is egyeztetett az oktatás jövőjéről. Rámutatott, a kollégium felújítása példaértékű közösségi összefogással és európai uniós támogatásoknak köszönhetően valósulhatott meg, ma már Erdély egyik legszebb és legjobban felszerelt oktatási intézményévé vált. Évente több mint 600 erdélyi diák tanulhat az iskolában, 100 diák pedig a kollégiumban szállhat meg. „A szóránymagyarság szempontjából hihetetlenül fontos, hogy legyen egy olyan közösségi élményt nyújtó, minőségi oktatást biztosító intézmény, ahol magyarul tanulhatnak gyerekeink” – mondta a politikus. Hozzátette, számára a Bethlen

Gábor Kollégium példaértékű, hiszen ez az egyik legelső iskola, amely uniós pénzekből újjult fel, és Erdély egyik legjobban felszerelt iskolájává nőtte ki magát, ahol az elméleti oktatás mellett remekül megfér a szakoktatás is.

Csökkentenék az iskolai óraszámokat a 2020/2021-es tanévtől

Ismét elfogadta a képviselőház a tanórák csökkentésére vonatkozó, az államfő által újbóli megfontolásra visszaküldött törvényt, azzal a módosítással, hogy a jogszabály csak a 2020–2021-es tanévtől lép érvénybe. Az elfogadott szöveg értelmében az elemi osztályokban átlagosan heti 20, az általános iskolában heti 25, és a líceumban átlagosan heti 30 órájuk lesz a diákoknak. Ebbe az óraszámba beletartozik az új tananyag megtanítására, a kiértékelésre és a közös, tanári felügyelet alatt zajló tanulásra szánt idő is. A jogszabály a 2020–2021-es tanévtől lépne érvénybe. A képviselőház első házként szavazott az ügyben, a végső döntés a szenátusé. Klaus Johannis január 3-án küldte vissza újbóli megfontolásra a parlamentnek a tanügyi törvényt módosító tervezet óraszámcsökkentésre vonatkozó cikkelyét.

Az osztályfőnöki órákról is lemondana az oktatási miniszter

Újabb tervezetet dolgozott ki az oktatási rendszer átszervezésére Ecaterina Andronescu oktatási miniszter. A minisztérium által kidolgozott, Az oktatás egyesít című dokumentum szerint az illetékesek megszüntetnék az osztályfőnöki órákat az iskolákban. Azt szeretnék ugyanis, ha az osztályfőnöki órák helyett szakmai tanácsadás zajlana, amelyet erre szakosodott tanár tart. A tervezet értelmében ezeken az órákon a diákok képességeinek fejlesztésére helyeznék a hangsúlyt. A módosítás – amennyiben gyakorlatba lép – a hetedik, nyolcadik és kilencedik osztályosokat érintené. Az oktatási szakemberek szerint az ötlet nem rossz, de nehezen kivitelezhető, ugyanis nincs elég képzett szakember, aki a szaktanácsadás-órákat megtarthatná.

P. M.